

Univerzita Palackého v Olomouci

Právnická fakulta

Jana Bálintová

Právní úprava celnictví v České republice jako členském státu

Evropské unie

Bakalářská práce

Olomouc 2014

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci na téma „Právní úprava celnictví v České republice jako členském státu Evropské unie“ vypracovala samostatně a citovala jsem všechny použité zdroje.

.....

V Olomouci dne 26. 3. 2014

Jana Bálintová

Poděkování

Na tomto místě bych ráda poděkovala panu JUDr. Pavlu Matouškovi za odborné vedení práce, připomínky a cenné rady, které přispěly k vypracování této bakalářské práce.

Obsah

Seznam použitých zkratk	5
Úvod	6
1 Právní úprava celnictví v Evropské unii a České republice	8
1.1 Právní úprava celnictví Evropské unie	9
1.1.1 Celní kodex	10
1.1.2 Nový celní kodex	11
1.2 Organizace EU v oblasti celnictví	11
1.3 Celní právo v České republice	12
1.3.1 Právní úprava celnictví v České republice	12
2 Organizace celní správy v České republice	16
2.1 Generální ředitelství cel	17
2.2 Celní úřad	18
2.3 Další složky organizační struktury celnictví	19
3 Působnost Celní správy ČR	21
3.1 Správa daní, poplatků a cel	22
3.1.1 Dělená správa	24
3.2 Kontrola prováděná celními orgány	25
3.2.1 Ochrana duševního vlastnictví	26
3.2.2 Kontrolní oprávnění v oblasti silniční dopravy	27
3.2.3 Kontroly legálního zaměstnávání cizinců	28
3.2.4 Kontrola povinného značení lihu	29
4 Mezinárodní spolupráce	30
4.1 Všeobecná dohoda o clech a obchodu	30
4.2 Světová obchodní organizace	31
4.3 Světová celní organizace	32
4.4 Schengenská dohoda	34
4.4.1 Schengenský informační systém SIS	35
Závěr	36
Seznam použitých zdrojů a literatury	38
Shrnutí	41
Abstract	41
Klíčová slova	42
Key words	42

Seznam použitých zkratek

Celní kodex - nařízení Rady (EHS) č. 2913/92 ze dne 12. října 1992, kterým se vydává celní kodex Společenství,

ČR – Česká republika,

SR – Slovenská republika,

EU – Evropská unie,

ES – Evropské společenství,

EHS – Evropské hospodářské společenství,

GŘC – Generální ředitelství cel,

CTL – Centrálně technická laboratoř,

GATT – Všeobecná dohoda o clech a obchodu,

WTO – Světová obchodní organizace,

WCO – Světová celní organizace.

Úvod

Téma bakalářské práce, které jsem si vybrala je „Právní úprava celnictví v ČR jako členském státu Evropské unie“. Důvodem mého výběru bylo to, že mi je dané téma blízké. Zároveň jsem chtěla do tématu proniknout hlouběji a vymanit se z nevědomosti, kterou veřejnost o Celní správě ČR má.

Cílem bakalářské práce je charakterizovat právní úpravu celnictví na území EU i ČR, ale také organizaci a působnost Celní správy, která s právní úpravou úzce souvisí. Text je rozdělen do čtyř hlavních kapitol. Téma bakalářské práce je velmi široké. Každá z kapitol by mohla být rozepsána na samostatnou práci minimálně v rozsahu této bakalářské práce. Z toho důvodu jsem nemohla u jednotlivých kapitol téma vystihnout vyčerpávajícím způsobem a zaznamenat veškeré detaily.

V první kapitole je stručně popsána právní úprava celnictví v ČR a EU. S ohledem na množství právních předpisů na území EU jsem musela vystihnout podstatu jen základních právních předpisů. Při popisu právní úpravy na našem území jsem taktéž zmínila situaci v SR, jejíž uspořádání celní správy je oproti ČR odlišné.

V druhé kapitole se zaměřuji na organizaci Celní správy v ČR a působnosti jejich jednotlivých organizačních celků. Pramenem v této kapitole mi byl zákon o Celní správě ČR vydaný k 1. lednu 2013, který podstatně změnil organizaci Celní správy v ČR.

Třetí kapitola je věnována působnosti Celní správy ČR jako celku. Jelikož Celní správa ČR vykonává řadu povinností na základě různých právních předpisů, bylo nutné se zaměřit jen na některé z nich. V úvodu této kapitoly jsem se snažila vystihnout co největší množství působnosti Celní správy v ČR. V následujících podkapitolách se vyjadřuji ke správě daní, poplatků a cel spolu s dělenou správou až po nejruznější kontroly vykonávané orgány Celní správy. Nejedná se však o taxativní výčet působnosti Celní správy ČR, ale pouze o oblasti, dle mého názoru, podstatné.

Poslední čtvrtá kapitola je zaměřena na mezinárodní spolupráci v oblasti celnictví. Jednotlivé organizace mají svou dlouhou historii a vyvíjí širokou činnost, avšak považovala jsem za důležité zmínit alespoň podstatné znaky mezinárodní spolupráce ČR, její zapojení v těchto organizacích a její spolupráci v rámci Schengenské dohody.

Již z názvu bakalářské práce je zřejmé, že hlavními prameny práce jsou právní předpisy EU a ČR. Téma celnictví v EU a ČR není v současné době sepsáno do žádné knižní publikace zabývající se aktuální situací celnictví v EU a v ČR. V některých případech jsem ale mohla využít starších knižních publikací, které se týkaly české právní úpravy na úseku celnictví. Důležitým zdrojem kromě právních předpisů mi byly oficiální internetové zdroje Celní správy ČR a

Ministerstva financí ČR, které mi významně přispěly k tvorbě podkladů a pomohly k dokončení cílů práce. V poslední řadě mi bylo územním pracovištěm v Opavě Celního úřadu pro Moravskoslezský kraj umožněno nahlédnout do Měsíčníků Celní správy České republiky.

Tato bakalářská práce se zakládá na právním stavu ke dni 1. března 2014. Celá oblast, kterou v práci vystihuji, podléhá rychlému vývoji, tudíž je pravděpodobné, že pozdější využití textu práce bude nutno srovnat s účinným zněním příslušných právních předpisů.

1 Právní úprava celnictví v Evropské unii a České republice

Oblast celnictví, celní problematika svěřená celní správě, není v současné době upravena jediným kodexem. Jedná se o oblast, která je tvořena řadou roztržitých právních předpisů různé právní síly. Právní normy obsažené v právních předpisech týkajících se oblasti celnictví jsou ve většině případů kogentního charakteru. To znamená, že tyto normy jsou příkazující či zakazující. Subjekty právního vztahu jsou povinny normy řádně dodržovat.

Právní úprava celnictví se podstatně změnila vstupem ČR do EU dnem 1. května 2004. Tímto vstupem se ČR zřekla samostatné právní úpravy cla na našem území.¹

EU současně tvoří celní unii. V EU platí jednotná celní legislativa přímo závazná pro všechny členské státy. Celní unie je vyšším stupněm ekonomické integrace. V rámci vzájemného obchodu mezi členskými státy celní unie jsou zrušena cla, odstraněny překážky volného pohybu zboží a případně i služeb. Zároveň členské země celní unie uplatňují ve vztahu k nečlenským zemím společnou obchodní politiku.² Základní ekonomickou výhodou spojenou s existencí celní unie, dle mého názoru, může být zvyšování efektivity jednotlivých výrobců, jelikož se výrobci setkávají s vysokou konkurencí. Dochází k rozšiřování trhu, kvalitnější produkce umožňuje následné zlepšení postavení na světových trzích.

Právní úprava cla obsažená v právních předpisech EU je přímo aplikovatelná ve všech členských státech EU.

Na základě oficiálního přistoupení ČR k EU došlo ke změně čl. 10 zákona č. 1/1993 Sb., Ústavy ČR. Dle nynějšího znění čl. 10a Ústavy je stanoveno, že mezinárodní smlouvou mohou být některé pravomoci orgánů ČR přeneseny na mezinárodní organizaci nebo instituci.

Vstupem ČR do EU se přesunula právní úprava cla do oblasti komunitárního práva. Právní úprava obsažená ve vnitrostátním právním řádu ČR byla s účinností od 1. května 2004 výrazně redukována. ČR upravuje jen ty právní vztahy v oblasti celnictví, které nejsou upraveny závaznými předpisy EU. Platí pravidlo, že národní právní úprava nesmí odporovat úpravě právem komunitárním. České národní předpisy nemohou rušit platnost či jakkoliv obcházet předpisy EU na našem území. Výsledkem je, že se v právní úpravě od momentu vstoupení ČR do EU setkáváme jak s úpravou právních předpisů EU (nařízení Parlamentu, Rady, Komise) tak i s právními předpisy ČR (zákony, vyhláškami a nařízeními vlády).

¹ MATOUŠEK, P., SABELOVÁ, L. *Clu: výklad je zpracován ke právnímu stavu ke dni 1. 3. 2007*. Praha: ASPI, 2007, s. 16-17.

² *EU od A do Z* [online]. EUROSKOP.CZ Věcně o Evropě, 2009 [cit. 7. března 2014]. Dostupné z: <<https://www.euroskop.cz/283/sekce/c-d/>>.

EU není pouze orgánem zajišťujícím vytváření podmínek pro fungování celní unie. EU je také orgánem, jenž celním správcům dává určité úkoly, ovlivňuje jejich jednání tak, aby docházelo k vytváření takové společné celní politiky, která bude co nejvýhodnější pro celou EU.

1.1 Právní úprava celnictví Evropské unie

Právní úprava celnictví byla převedena do sféry komunitárního práva. Velká část české právní úpravy byla nahrazena tvorbou orgánů EU. K nejvýznamnějšímu právnímu předpisu patří nařízení Rady (EHS) č. 2913/92 ze dne 12. října 1992, kterým se vydává celní kodex Společenství. Obsahuje základní pravidla týkající se ukládání a vybírání cla na území EU.

Mezi další komunitární právní předpisy patří:

- nařízení Komise (EHS) č. 2454/93 ze dne 2. července 1993, kterým se provádí nařízení Rady (EHS) č. 2913/92, kterým se vydává celní kodex Společenství, v platném znění, jenž upravuje podrobněji některá ustanovení Celního kodexu;
- nařízení Evropského Parlamentu a Rady (EU) č. 952/2013 ze dne 9. října 2013, kterým se stanoví Celní kodex Unie;
- nařízení Rady (EHS) č. 2658/87 ze dne 23. července 1987 o celní a statistické nomenklatuře a o společném celním sazebníku, v platném znění, zavádějící hlavně podrobnou klasifikaci zboží a celní sazby, kterými je zatíženo zboží dovážené ze třetích zemí na celní území Evropské unie;
- nařízení Rady (ES) č. 1186/2009 ze dne 16. listopadu 2009 o systému Společenství pro osvobození od cla, stanovující zvláštní situace a podmínky, kdy je zboží dováženo na celní území Evropské unie nebo naopak vyváženo bez celního zatížení;
- nařízení Rady (ES) č. 980/2005 o uplatňování systému všeobecných preferencí;
- nařízení Rady (ES) č. 732/2008 ze dne 22. července 2008, o uplatňování systému všeobecných celních preferencí pro období od 1. ledna 2009 až do 31. prosince 2011 a o změně dalších nařízení upravujících preferenční režim při dovozu zboží z rozvojových zemí.

Výše uvedený soupis legislativních aktů je souhrnem základních aktů, které ČR musela akceptovat a přijmout po vstupu do EU. Soupis je velmi stručný. V současné době lze na území EU nalézt až přes 13 tisíc právních předpisů týkajících se oblasti celní unie a volného pohybu zboží.

Domnívám se, že při takovém množství právních předpisů může snadno docházet k špatné aplikaci právních předpisů. Činnost celního deklaranta není v tomto případě jednoduchá. Znat souvislosti a nalézt právní předpis, který musí být dle EU aplikován na daný případ nebo problém, je v takovém počtu právních předpisů někdy nad lidské síly.

1.1.1 Celní kodex

Základní legislativní akt Evropského společenství v oblasti celnictví. Jedná se o nařízení Rady (EHS) č. 2913/92 ze dne 12. října 1992, kterým se vydává celní kodex Společenství. Tento základní dokument, označovaný jako Celní kodex, řídí celní správu v EU. Je základním celním předpisem platným a závazným pro všechny státy EU. Přesněji je právním předpisem obecného charakteru, tzv. lex generalis. Použije se pro takové případy, které nejsou jiným speciálním právním předpisem upraveny. ČR sice disponuje svou vlastní právní úpravou, ale jak již bylo v přechozí kapitole zmíněno, vnitrostátní právní úprava musí být v souladu s právní úpravou EU.

První článek celního kodexu zní: *„Celní předpisy se skládají z tohoto zákoníku a z prováděcích předpisů k němu přijatých na úrovni Společenství nebo na vnitrostátní úrovni. Zákoník se vztahuje, aniž jsou dotčeny zvláštní předpisy upravující jiné oblasti, na obchod mezi Společenstvím a třetími zeměmi, na zboží, na něž se vztahují Smlouva o založení Evropského společenství uhlí a oceli, Smlouva o založení Evropského hospodářského společenství nebo Smlouva o založení Evropského společenství pro atomovou energii.“*³ Z tohoto článku vyvozujeme, že hlavními cíli celního kodexu jsou společná obchodní politika EU a snaha vytvořit takovou právní úpravu platnou pro celou celní unii.

Kodex je strukturován do hlav, kapitol a jednotlivých článků, kterých je celkem 253. Celní kodex upravuje:

- definici základních pojmů jako celní území, celní orgány, druhy cel, práva a povinnosti osob v souvislosti s celními předpisy, atd.;
- faktory, na jejichž základě se používají dovozní nebo vývozní cla a další opatření při obchodu se zbožím;
- proces vztahující se na vstup zboží na celní území do doby, kdy je mu přiděleno celně schválené určení nebo použití;
- definici celně schváleného určení nebo použití;
- stanovení toho, že zboží opouštějící celní území je zbožím, jenž může být kontrolováno podle právních norem v daném státu;
- články tzv. „výsadních operací“ jako jsou osvobození od cla a vrácené zboží;
- ustanovení týkající se celního dluhu a jeho následné zajištění a vybírání;
- možnost osob podat opravné prostředky proti rozhodnutí celních orgánů týkající se uplatňování celních předpisů.⁴

³ Nařízení rady (EHS) č. 2913/92 ze dne 12. října 1992, kterým se vydává celní kodex Společenství.

⁴ Tamtéž.

1.1.2 Nový celní kodex

Základní legislativní akt Evropského Parlamentu a Rady (EU) č. 952/2013 ze dne 9. října 2013, kterým se stanoví celní kodex Unie, jenž vstoupil v platnost 30. října 2013. Tento kodex, označovaný taktéž jako Nový celní kodex, má zcela nahradit Celní kodex z roku 1992 k 1. květnu 2016. Do té doby se Nový celní kodex použije v případech aplikace článků, které se nachází v taxativním výčtu čl. 288 Nového celního kodexu.⁵

Vyhlášení Nového celního kodexu mělo také za následek zrušení nařízení Evropského Parlamentu a Rady (ES) č. 450/2008, kterým se stanoví celní kodex společenství neboli Modernizovaný celní kodex. Jednalo se o právní předpis vydaný za účelem přepracování zastaralého Celního kodexu z roku 1992. Hlavním cílem Modernizovaného celního kodexu měla být iniciativa a realizace elektronické veřejné správy. Důvodem zrušení Modernizovaného celního kodexu byla finanční krize, která zapříčinila neproveditelnost cíle Modernizovaného celního kodexu tak, aby mohl zcela vstoupit v účinnost.

V současné době, dle sdělení územního pracoviště v Opavě Celního úřadu pro Moravskoslezský kraj, dochází ze strany celních správ ČR k seznamování se s Novým celním kodexem a vytvářením informací a pokynů pro své pracovníky i veřejnost.

1.2 Organizace EU v oblasti celnictví

Hlavním a důležitým orgánem působícím na celním území EU v oblasti celnictví je Evropská komise. Iniciativní orgán, který prostřednictvím svých ředitelství, předkládá návrhy Radě na konkrétní opatření. „*Evropská komise:*

- uzavírá obchodní dohody, jejichž obsah zavazuje všechny členské státy,
- na základě pověření Rady liberalizuje obchod vůči třetím zemím,
- iniciuje zahájení protidumpingových řízení, a to buď na základě stížnosti výrobců určitého odvětví, kteří se cítí poškozeni, nebo na základě vlastního rozhodnutí.“⁶

Především je Evropská komise orgánem dohlížejícím na to, jak je celní správa v celé EU prováděna.

Jelikož Evropská komise disponuje rozsáhlými pravomocemi, bylo zřízeno Vrchní ředitelství Evropské komise – Daňová a celní jednotka (TAXUD). Funkce ředitelství spočívá v zajišťování cílů Evropské unie v rámci celní unie. Mezi strategické cíle patří ochrana vnějších hranic, provádění celních kontrol a celního řízení, jednotné provádění řízení v oblastech celní

⁵ Čl. 288 nařízení Evropského Parlamentu a Rady (EU) č. 952/2013, ze dne 9. října 2013, kterým se stanoví celní kodex Unie.

⁶ MATOUŠEK, P., SABELOVÁ, L. *Clo: výklad je zpracován k právnímu stavu ke dni 1. 3. 2007*. Praha: ASPI, 2007, s. 34.

hodnoty zboží, tarifu, původu, sjednocování činnosti v daňové oblasti u přímých i nepřímých daní, zajišťování a zastřešování oblasti bojů proti celním a daňovým podvodům.

TAXUD je dále členěn na 5 ředitelství označených písmeny A-E:

- Ředitelství A – koordinace a programů,
- Ředitelství B – mezinárodních záležitostí a tarifů,
- Ředitelství C – celní politiky,
- Ředitelství D – nepřímých daní a daňové správy,
- Ředitelství E - A analýzy a daňové politiky.⁷

1.3 Celní právo v České republice

V rámci českého právního řádu je celní právo považováno za součást práva finančního. Přesněji spadá do práva fiskálního, kde hlavní roli hraje právo rozpočtové. Celní právo je oblastí, která je relativně blízká právu bernímu, regulující akcesorický příjem státního rozpočtu.⁸

Celnictví v ČR je vnitřně tvořeno několika vymezenými okruhy problematik, které spadají do oboru celnictví, ale liší se subjektem, do jehož kompetence řízení příslušné problematiky náleží. Celnictví proto můžeme vnitřně členit:

- výkon celnictví vůči veřejnosti,
- mezinárodní spolupráce celní správy,
- organizace celní správy,
- vnitřní činnosti celní správy,
- specifické činnosti celních orgánů v rámci národního státu.⁹

K jednotlivým okruhům celnictví se budu postupně zabývat v dalších kapitolách.

1.3.1 Právní úprava celnictví v České republice

Zásadní zlom v české legislativě nastal po roce 1989, kdy došlo k přechodu na ekonomické tržní hospodářství. Tato změna se zásadně projevila i v činnosti celní správy. Před rokem 1989 byl zahraniční obchod realizován pod kontrolou tehdejšího ministerstva zahraničního obchodu, pod nějž spadala i celní správa.¹⁰

Reforma celní legislativy byla založena na systému EU, která probíhala v několika krocích, jenž nakonec vyústily v podstatný zákon č. 13/1993 Sb., celní zákon, přijatý Českou národní radou dne 15. prosince 1992. Účinnosti nabyl dnem 1. ledna 1993. V době své platnosti patřil

⁷ *Evropská komise - Evropský úřad pro boj proti podvodům* [online]. Evropská komise [cit. 4. února 2013]. Dostupné na: <http://ec.europa.eu/anti_fraud/documents/organisation_chart_en.pdf>.

⁸ MRKÝVKA, P.: *Systém finančního práva*. In MRKÝVKA, P. a kol.: *Finanční právo a finanční správa*. Brno: Masarykova univerzita, 2004, s. 55.

⁹ MATOUŠEK, P., SABELOVÁ, L.: *Clo: výklad je zpracován ke právnímu stavu ke dni 1. 3. 2007*. Praha: ASPI, 2007, s. 15.

¹⁰ *Brožura o Celní správě České republiky* [online]. Celní správa České republiky, prosinec 2012 [cit. 1. ledna 2014]. Dostupné z: <<http://www.celnisprava.cz/cz/o-nas/Documents/brozura-CS.pdf>>.

celní zákon k moderním právním předpisům již samostatného českého státu. Pro počátek celní správy byla změna související s organizací celní správy v ČR. „*Organizační strukturu Celní správy České republiky tvoří Generální ředitelství cel s deseti odbory, 8 celních ředitelství, 92 celních úřadů, 133 poboček celních úřadů, 17 inspektorátů celní a finanční stráž. Je zřízeno celkem 117 hraničních přechodů, turistických stezek, 37 přechodů malého pohraničního styku a 10 celních letišť s veřejným mezinárodním provozem.*“¹¹

Vzhledem k tomu, že se Česká republika od roku 1993 stále více integrovala do Evropy, hlavní prioritou bylo začlenění se do EU. Z důvodu vstupu ČR do EU muselo dojít k zásadním změnám týkajících se oblasti celnictví. Nejzásadnější změnou spojenou se vstupem ČR do EU bylo vydání zákona č. 187/2004 Sb., kterým se měnil zákon č. 13/1993 Sb., celní zákon, ve znění pozdějších předpisů. Novela celního zákona se stala účinnou vstupem ČR do EU dne 1. května 2004. Tímto dnem se celní zákon stal pouhým právním předpisem na národní úrovni a byl nahrazen Celním kodexem. Celní zákon řešil pouze ty záležitosti, které nespadaly do práva komunitárního. Celkem se celní zákon dočkal 23 novelizací.

Zcela novou právní úpravou se v roce 2004 stal zákon č. 185/2004 Sb., o Celní správě ČR, ve znění pozdějších předpisů. Jednalo o takovou právní úpravu, která zajišťovala orgány a jejich organizaci v ČR, jež nebyla upravena právem evropským. Zjednodušeně řečeno, upravoval ty oblasti, které si každý členský stát v oblasti celnictví EU mohl regulovat sám. Základem zákona bylo stanovení organizace celní správy na třístupňový model řízení celní správy a to na Generální ředitelství (dále jen GŘC), 8 celních ředitelství a 54 celních úřadů. Zákon o celní správě ČR se do další změny dočkal 15 novelizací.

K další změně dochází dne 17. ledna. 2012, kdy byl ve Sbírce zákonů publikován pod číslem 17/2012 Sb., zákon o Celní správě České republiky. Touto změnou došlo k nahrazení stávající právní úpravy obsažené v zákoně č. 185/2004 Sb., o celní správě ČR, který se novým zákonem včetně novel zrušuje. Dle důvodové zprávy bylo nezbytné celní správu novým způsobem organizačně uspořádat. Dochází totiž tímto novým zákonem ke změně třístupňové soustavy orgánů na dvoustupňový systém řízení. Celnictví je oproti předešlé právní úpravě reprezentováno GŘC a dalšími jemu podřízenými celními úřady, který vykládá sám hned § 1 zákona: „*Celní správa České republiky je soustavou správních orgánů a ozbrojeným bezpečnostním sborem. Jako orgány celní správy se zřizují Generální ředitelství cel a celní úřady, které jsou správními úřady a organizačními složkami státu. Generální ředitelství cel je podřízeno Ministerstvu financí. Celní úřady jsou podřízeny Generálnímu ředitelství cel.*“¹² Cílem odstranění středního stupně představovaného celními ředitelstvími má být dosaženo takového systému řízení, který vede ke zvýšení efektivnosti

¹¹ KÁRNÍK, M. Celnictví se stalo neopominutelným atributem demokratického státu. *CLO DOUANE, Měsíčník Celní správy České republiky*, 1998, č. 1, s. 6.

¹² § 1 zákona č. 17/2012 Sb., o Celní správě České republiky, ve znění pozdějších předpisů.

fungování celní správy.¹³ Ačkoliv je změna organizační struktury nejzásadnější, můžeme dle obsahu zákona č. 185/2004 Sb., o Celní správě ČR zjistit, že „do nového zákona jsou přesunuty ustanovení o právech a povinnostech celníka, která byla součástí zákona č. 13/1993 Sb., celního zákona.“¹⁴ Co se týče novelizací, do roku 2013 se nový celní zákon dočkal již druhé novelizace.

Spolu s novým zákonem o Celní správě ČR byl přijat zákon č. 18/2012 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím zákona o Celní správě ČR, ve znění pozdějších předpisů. Jedná se o souhrnnou novelu provádějící dílčí změny v dalších několika desítkách zákonů souvisejících s oblastí celní správy.

S tímto souhrnem české právní legislativy je patrné, že se jedná o oblast, v níž dochází k velmi častým změnám. Oblast je poměrně proměnlivá, ale nedomnívám se, že by se jednalo o typický znak celní správy v ČR. Změny jsou celkově zapříčiněny historickým vývojem celnictví u nás. Stát procházel vývojem, který vyžadoval radikální změny, projevující se hlavně v české legislativě.

Obor celnictví ale není upraven jen těmito základními právními předpisy. V oboru celnictví se nachází další velké množství předpisů, které upravují jednotlivé oblasti celní problematiky nebo oblasti s celní problematikou související. Takovými oblastmi, které jsou v českém právním řádu upraveny dalšími právními předpisy, mohou být:

- *licenční záležitosti,*
- *kvóty,*
- *preference,*
- *antidumpingová opatření,*
- *vývozní podpory,*
- *veterinární a fytopatologická omezení a podmínky,*
- *řízení o přestupcích,*
- *procesní otázky daňového řízení prováděného před celním orgánem,*
- *otázky správního řízení,*
- *otázky služebního a pracovního poměru u celní správy,*
- *výstrojní záležitosti.*¹⁵

Řadu významných změn prodělal i náš sousední stát Slovenská republika. Zásadním zlomem, který vedl k dalším právním úpravám, bylo osamostatnění se od ČR roku 1993. Po

¹³ ČERMÁKOVÁ VLČKOVÁ, A. Nový zákon o Celní správě. [online] *Právní rádce: Elektronický newsletter měsíčníku Právní rádce*, 2012, č. 2, s. 1-2 [cit. 31. prosince 2013]. Dostupné z: <http://www.ihned.cz/download/DOT_nwsltr/PravniRadce_2012_2.pdf>.

¹⁴ VÍTKOVÁ, M. *Nové zákony o Finanční a Celní správě ČR* [online]. Leden 2012 [cit. 31. prosince 2013]. Dostupné z: <<http://zpravy.alfa9.cz/absolutenm/templates/zprava.aspx?articleid=588&zzoneid=2>>.

¹⁵ MATOUŠEK, P., SABELOVÁ, L. *Clo: výklad je zpracován k právnímu stavu ke dni 1. 3. 2007*. Praha: ASPI, 2007, s. 20.

tomto roce byly klíčové 2 body. Prvním bodem byl rok 1998, kdy byl přijat zákon, který řešil státní službu celníků. Druhým bodem byl rok 2004, kdy SR vstoupila do EU. Každé toto období znamenalo nutnost přizpůsobit se novým, respektive změněným podmínkám práce celníků v SR.

Avšak hlavní rozdíl oproti organizaci Celní správy v ČR nastal ke dni 31. prosince 2011, kdy Celní ředitelství SR zaniklo a reálně se stalo součástí celní sekce Finančního ředitelství SR. Stejný osud poté čekalo i Daňové ředitelství, které se taktéž stalo součástí daňové sekce Finančního ředitelství SR. Pro celníky zařazených na 9 celních úřadech a jednom celním kriminálním úřadu se ve skutečnosti nezměnilo skoro nic. V případě kriminálního úřadu došlo jen ke změně názvu¹⁶ a u celních úřadů ke změně jejich nadřazených útvarů Finančního ředitelství SR.

Poslední změnou v nejbližší době bylo ke dni 1. ledna 2013, kdy se celní úřady SR sloučily s daňovými a společně jsou transformovány na finanční úřady.¹⁷

¹⁶ Dnes Kriminální úřad finanční správy.

¹⁷ SLEMENSKÁ, M. Slovenskí colníci zvonku a zvnútra.... *CLO DOUANE, Měsíčník Celní správy České republiky*, roč. 46, č. 3, s. 14.

2 Organizace celní správy v České republice

V této kapitole bych se zaměřila na organizaci Celní správy v ČR, kterou jsem již jako zásadní změnu v právních předpisech v oblasti celnictví zmiňovala v předešlé kapitole.

Zásadní změna v organizaci celní správy, vůči právní úpravě zákona č. 185/2004 Sb., o celní správě ČR, nastala vydáním zákona nového ke dni 1. ledna 2013. Tímto dnem vstoupil v účinnost zákon č. 17/2012 Sb., o Celní správě České republiky, ve znění pozdějších předpisů, který mění trojstupňový systém řízení na dvojstupňový. „Změna v organizaci řízení vychází z mapování procesů činnosti celních orgánů a analýzy funkcionality organizačního uspořádání. Z hodnocení předchozího třístupňového systému řízení vyplynulo, že tento model řízení je v současných podmínkách již nevyhovující, neboť celní správě neumožnil pružně reagovat na situaci v jednotlivých regionech formou vytváření, případně rušení pracovišť, a tím tak zajišťovat požadovanou dostupnost služeb a zároveň efektivním způsobem řídit svoje náklady.“¹⁸

V předešlé úpravě, zákonu č. 185/2004 Sb., o celní správě ČR, byla celní správa organizována na GŘC, 8 celních ředitelství a 54 celních úřadů. Celní správa je ale v současné době, dle zákona č. 17/2012 Sb., o Celní správě České republiky, organizována obdobným principem jako správní úřady. Novou organizační strukturu tvoří GŘC podřízené Ministerstvu financí, 14 celních úřadů a celní úřad se sídlem v Praze Ruzyni se specifickou působností spočívající v dohledu na vnější hranici EU a území ČR.¹⁹ Jako součást celních úřadů jsou zřizovány dle vyhlášky ministerstva financí č. 285/2012 Sb., ze dne 20. srpna 2012 územní pracoviště celních úřadů, která se nenacházejí v jejich sídlech. Jednotlivé územní pracoviště s příslušným celním úřadem jsou uvedena v příloze tohoto zákona.²⁰

Zda bude tato současná reorganizace Celní správy ČR přínosem, můžeme pouze spekulovat. Jsem toho názoru, že nikoliv. Reorganizace představuje větší vytíženost pracovníků. Co se týče územních pracovišť, zde jsou pracovníci mimo dosah svých nadřízených, kteří sídlí na celních úřadech.

V následujících podkapitolách bych vymezila činnosti GŘC a některých celních úřadů dle taxativního výčtu uvedeného v zákoně o Celní správě ČR č. 17/2012 Sb., ve znění pozdějších předpisů.

¹⁸ odbor 25 – Strategie daňové politiky a správy [online]. *Internetové stránky Ministerstva financí České republiky*, 2013 [cit. 1. února 2014]. Dostupné z: < <http://www.mfcr.cz/cs/o-ministerstvu/zakladni-informace/primo-rizeni-organizace/generalni-reditelstvi-cel>>.

¹⁹ § 1 zákona č. 17/2012 Sb., o Celní správě České republiky, ve znění pozdějších předpisů.

²⁰ § 1 zákona č. 285/2012 Sb., o územních pracovištích celních úřadů, která se nenacházejí v jejich sídlech, ve znění pozdějších předpisů.

2.1 Generální ředitelství cel

GŘC se nachází na vrcholné pozici v organizaci celní správy, který má ve věcech vymezených trestním řádem postavení obdobné jako policejní orgán. Vykonává působnost správního orgánu. Jako organizace celní správy je GŘC, spolu s celními orgány, definováno jako správní úřad a organizační složka státu. Dle §2 zákona č. 17/2012 Sb., ve znění pozdějších předpisů, vykonává svou působnost GŘC pro celé území ČR. Hlavním sídlo se nachází v Praze.

Do čela GŘC je jmenován ministrem financí ředitel GŘC. Ředitelem může být jmenován pouze celník. Základním úkolem ředitele je schvalování organizačního řádu celní správy.

Působnost GŘC je obsažena v § 4 zákona č. 17/2012 Sb., o Celní správě České republiky, ve znění pozdějších předpisů. GŘC se podílí na přípravě návrhů právních předpisů, zabezpečování analytických a koncepčních úkolů, zajišťování úkolů souvisejících se sjednáváním mezinárodních smluv a mezinárodní spolupráce a úkolech, které vyplývají pro ČR z mezinárodních smluv a z členství v mezinárodních organizacích.²¹

V případech celostátního a mezinárodní významu plní funkci např. národní koordinační jednotky pro vzájemnou pomoc a spolupráci s orgány jiných států a mezinárodními organizacemi, ústředního orgánu poskytujícího výměnu informací mezi členskými státy EU, ústředního kontaktního orgánu odpovědného za spolupráci v oblasti spotřebních daní a při vymáhání některých finančních pohledávek. Plní dohled nad osobami, dopravními prostředky a zbožím, u nichž by mohlo docházet k porušování právních předpisů státu.

GŘC je taktéž správcem centrálního informačního systému orgánů celní správy a odpovídá za jeho řádné fungování. Vede centrální evidenci o kontrolovaném zboží, zabezpečuje sběr informací o zboží, obchodu uvnitř EU a o vybraných výrobcích, u nichž vznikla daňová povinnost ke spotřební dani. Provádí kriminalisticko-technické zkoumání, kriminalistické analýzy a rozborů. Při plnění svých činností spolupracuje s ozbrojenými silami a bezpečnostními sbory.

Vůči své vnitřní struktuře prostřednictvím speciální inspekčního útvaru prošetřuje podezření z protiprávního jednání celníků či občanských zaměstnanců, kteří by mohli porušovat povinnosti vyplývající ze služebního nebo pracovního poměru.²²

V porovnání s dřívější právní úpravou, obsaženou v zákoně č. 185/2004 Sb., o Celní správě ČR, si GŘC zachovává stejnou územní i věcnou působnost. Činnost a kompetence GŘC se od roku 2013 podle nového zákona č. 17/2012 Sb., o Celní správě České republiky, nijak nezměnily.

Považuji za dobré, že kompetence nebyly nijak měněny a nebyly předány například na celní úřady. Dle mé odborné stáže na GŘC mohu říci, že odbory a jejich oddělení se své kompetence

²¹ Zákon č. 17/2012 Sb. o Celní správě České republiky, ve znění pozdějších předpisů.

²² Tamtéž.

snaží vykonávat řádně a jsou nápomocny celním úřadům například v případě problémových situací s aplikací právních předpisů.

2.2 Celní úřad

Dle předchozí právní úpravy, obsažené v zákoně č. 185/2004 Sb., o Celní správě ČR, bylo celních úřadů 54. Celní úřady byly v době účinnosti zákona podřízeny celním ředitelstvím. Jednalo se o prvoinstanční celní orgány, jejichž územní působnost byla uvedena v přílohách č. 2 a 3 zákona 185/2004 Sb., věcná působnost se poté nacházela v § 5 odst. 3 a 4 téhož zákona. Celní úřady měly na starosti např. provádění celní kontroly a celního dohledu, rozhodování o přidělení celně schváleného určení, provádění řízení o porušení celních úřadů, atd.

Příslušnými ustanoveními, zákona č. 17/2012 Sb., o Celní správě ČR, ve znění pozdějších předpisů, došlo k odstranění jednoho stupně řízení. Působnost celních ředitelství byla centralizována na GŘC, případně byly některé z působností celních ředitelství delegovány na vybrané celní úřady.

Novým zákonem bylo zavedeno rozdělení celních úřadů podle krajů a celní úřad Praha Ruzyně se specifickým postavením. Každý z celních úřadů vykonává svou působnost na území kraje, který se nachází v jeho názvu.

Výjimkou je celní úřad Praha Ruzyně, jehož působnost je stanovena pouze na území celního prostoru Praha Ruzyně. Důvodem je to, že Celní úřad Praha Ruzyně se nachází na mezinárodním letišti Václava Havla. Jedná se o důležité místo, na kterém dochází k prvotnímu styku se zahraničním zbožím jak členských států, tak se zbožím ze třetích zemí.

Na celé území Prahy zastane svou působnost Celní úřad pro hlavní město Prahu.

Zákon také počítá s variantou, že by došlo ke změně území vyšších územních samosprávných celků. V případě změny území krajů se změní i územní působnost celních úřadů a to od prvního dne kalendářního roku následujícího po dni, kdy nabyl účinnosti zákon, kterým se mění hranice vyšších územních samosprávných celků.²³

Jak už jsem v předchozí kapitole o organizaci celní správy zmínila, jako součást celních úřadů jsou taktéž zřizovány územní pracoviště dle vyhlášky ministerstva financí č. 285/2012 Sb., o územních pracovištích celních úřadů, která se nenacházejí v jejich sídlech.

Působnost celních úřadů je vymezena v § 8 zákona č. 17/2012 Sb., o Celní správě ČR, ve znění pozdějších předpisů. Celní úřad obecně vykonává působnost stanovenou předpisy EU a správu cel, správu daní a jiných peněžitých plnění podle jiných právních předpisů. V některých případech je působnost totožná s působností nadřízeného GŘC, jako je například podílení se na zajišťování úkolů související s rozvojem mezistátních styků a mezinárodní spolupráce,

²³ § 6 odst. 5 zákona č. 17/2012 Sb., o Celní správě České republiky, ve znění pozdějších předpisů.

provádění dohledu nad osobami, zbožím, pohybem zboží a místem, u kterých je důvodné podezření porušování právních předpisů. Celní úřad ve svém celním prostoru usměřňuje pohyb osob a dopravních prostředků, vydává osvědčení o způsobilosti dopravních prostředků a kontejnerů pro přepravu zboží pod celní závěrou, pátrá po zboží protiprávně dovezeném nebo vyvezeném, atd.

Kromě obecně stanovených působností celních úřadů taxativně vymezených v § 8, se v zákoně nachází taktéž vymezení věcných působností vybraných celních úřadů:

- informace o sazebním zařazení zboží vydává na základě žádosti nebo zrušuje dle § 9 odst. 1 Celní úřad pro Olomoucký kraj;
- působnost vydávat, změnit nebo zrušovat rozhodnutí o prohlášení části území ČR za svobodné pásmo a rozhodovat o udělení povolení být rušitelem a vydávat celní doklady podle mezinárodní smlouvy jsou svěřeny Celnímu úřadu pro Jihomoravský kraj dle § 9 odst. 2;
- působnost vydávat, pozastavovat nebo zrušovat osvědčení oprávněného hospodářského subjektu a schváleného hospodářského subjektu podle předpisů Evropské unie, kontrolovat tyto osvědčení a rozhodovat o povolení nezajišťovat celní dluh v režimu tranzitu jsou svěřeny Celnímu úřadu pro Jihočeský kraj dle § 9 odst. 3;
- působnost rozhodování o schválení ručitele pro poskytnutí jednotlivé jistoty s použitím záručního dokladu je svěřena Celnímu úřadu pro hlavní město Prahu dle § 9 odst. 4;²⁴

2.3 Další složky organizační struktury celnictví

Nezastupitelný význam a postavení v organizační struktuře Celní správy ČR má Celně technická laboratoř (dále jen CTL). Předchůdce laboratoře byl prvně zřízen již roku 1923 vládním nařízením ze dne 12. července 1923, jímž se zřizuje Chemicko-technická zkušebna finanční správy v Praze. Od roku 2009 je vytvořena jediná CTL organizačně začleněná v GŘC s detašovanými pracovišti v regionech.

Činnost CTL se stala nezbytnou podmínkou v celní oblasti. Využitím laboratorního zkoumání a analýzy vzorků zboží stanoví povahu, tarifní zařazení, původ a hodnotu zboží pro vytíženost cel a daní a pro realizaci opatření obchodní politiky, antidumpingu a ochrany bezpečnosti, zdraví, hospodářství a životního prostředí v rámci společného evropského prostoru. CTL taktéž pomáhá v boji proti terorismu, například kontroluje zboží a technologie dvojího užití

²⁴ Zákon č. 17/2012 Sb., o Celní správě České republiky, ve znění pozdějších předpisů.

a vysoce hodnotných komodit jako mohou být diamanty v rámci tzv. Kimberleyského procesu.²⁵ Avšak k nejčastějším vzorkům, které CTL zpracovává, jsou vzorky zboží, na něž se vztahuje spotřební daň (ropné produkty, alkohol, tabák, kontrolní pásy na lihovinách), dále komodity s rozdílnými sazbami cla a DPH (chemikálie, farmaceutické výrobky), zemědělské a potravinářské produkty a výrobky.

CTL nepracuje pouze jako součást celní správy, ale spolupracuje dále s výzkumnými ústavy, vysokými školami, odbornými výzkumnými a vědeckými úseky průmyslu a zejména spolupracuje na mezinárodní úrovni v rámci činnosti koordinační skupiny Evropských celních laboratoří.²⁶

Další nedílnou součástí celní správy jsou útvary mobilního dohledu Celní správy ČR. Útvary mobilního dohledu jsou operativním článkem přímého výkonu kontrolní činnosti Celní správy. *„Jejich hlavním úkolem je provádět přímo v terénu prostřednictvím motorizovaných i pochůzkových hlídek kontroly nad zbožím podléhajícím celnímu dohledu, kontroly přeprav vybraných výrobků (minerální oleje, lihoviny, pivo, víno a tabákové výrobky), a také plní úkoly v oblasti odhalování zboží porušující některá práva duševního vlastnictví. Kontrolní činnost je prováděna na celém území České republiky, a to nejen v silniční, ale i v železniční, letecké a vodní dopravě.“*²⁷

V minulých letech byl zřízen zvláštní útvar, jenž je určen k mimořádným činnostem při zajišťování pachatelů trestné činnosti a k vysoce nebezpečným zásahům vůči nim. Jedná se o Skupinu operativního nasazení. Pozornost této skupiny je kladena již v jejich výcviku. Specialisté Skupiny operativního nasazení musí projít náležitými fyzickými i psychologickými přípravami. Pro zdokonalování dovedností a znalostí dochází k pravidelným tréninkům se zaměřením na střelbu, sebeobranu, práci ve výškách a dalším specifickým činnostem.

Efektivního zajišťování úkolů v oblasti mezinárodní spolupráce dochází za pomoci Národní koordinační jednotky. Ta na základě mezinárodních smluv vyřizuje žádosti o pomoc při šetření případů porušení vnitrostátních a komunitárních celních předpisů.²⁸

²⁵ Cílem Kimberleyského procesu je zabránit, aby se konfliktní diamanty dostávaly na oficiální mezinárodní trh.

²⁶ *Celně technická laboratoř - poslání celních laboratoří.* Celní správa České republiky [online]. 2009 [cit. 5. ledna 2014]. Dostupné z: <<http://www.celnisprava.cz/cz/o-nas/celni-technicke-laboratore/Stranky/poslani-celnich-laboratori.aspx>>.

²⁷ *Mobilní skupiny.* Celní správa České republiky [online]. 2009 [cit. 6. ledna 2014]. Dostupné z: <<http://www.celnisprava.cz/cz/o-nas/nase-ukoly/Stranky/mobilni-skupiny.aspx>>.

²⁸ *Boj proti porušování celních předpisů.* Celní správa České republiky [online]. 2009 [cit. 6. ledna 2014]. Dostupné z: <<http://www.celnisprava.cz/cz/o-nas/nase-ukoly/Stranky/mobilni-skupiny.aspx>>.

3 Působnost Celní správy ČR

Celní správu ČR lze definovat jako „*bezpečnostní sbor zajišťující výkon kompetencí v oblasti správy cel a některých daní, jakož i dalších svěřených nefiskálních činností ve prospěch státu i jeho občanů.*“²⁹

Celní správa ČR vykonává svou působnost v celé řadě činností. Její činnost zapadá do systému celního dohledu nad zbožím v rámci jednotného celního území EU a při realizaci tohoto dohledu postupuje podle jednotných celních předpisů EU, jako jsou Celní kodex a prováděcí nařízení k němu. Určené útvary mají postavení obdobné policejního orgánu neboli orgánu činného v trestním řízení pro vybrané trestné činy.³⁰

Nejprve bych uvedla demonstrativní výčet okruhů činnosti Celní správy ČR, ve kterých uplatňuje své kompetence a stručnou charakteristiku těchto okruhů. V následujících kapitolách bych se poté více zaměřila, podle mého názoru, na nejdůležitější okruhy činnosti Celní správy ČR.

Prvním okruhem činností je celní řízení a správa cel, při kterých dochází například k provádění celního dohledu a celní kontroly u dováženého, vyváženého a prováženého zboží, ke kontrole dodržování obchodně politických opatření EU, zákazů a omezení dovozu, vývozu a tranzitu zboží, k řízení o porušování celních předpisů, k pátrání po zboží protiprávně dovezeném nebo vyvezeném nebo odňatém celnímu dohledu a zjišťování osob, které zboží tomuto dohledu odňaly nebo se tohoto odnětí zúčastnily, anebo zboží získaly.

V oblasti správy spotřebních a energetických daní vykonávají kompletní správu spotřebních daní, správu registrů prodejců pohonných hmot, správu daní ze zemního plynu a některých dalších plynů, z pevných paliv a daň z elektřiny.

Při vývozu a dovozu zboží vykonává celní správa činnost s fiskálními aspekty podle zákona o DPH. Konkrétně se jedná o potvrzování výstupu zboží z území EU a potvrzování dne umístění nebo dodání zboží do svobodného pásma nebo svobodného skladu pro účely osvobození od daně při vývozu zboží do třetí země plátcem. Dále celní orgány potvrzují výstup zboží z území EU na tiskopisu Ministerstva financí za účelem vrácení DPH fyzickým osobám ze třetích zemí při vývozu zboží.³¹

Při dělené správě vybírají a vymáhají peněžité plnění, která byla uložena jinými správními úřady v řízení podle správního řádu a která jsou příjmem státního rozpočtu, státních fondů nebo rozpočtů územně samosprávních celků.

²⁹ Celní správa České republiky [online]. 2009 [cit. 10. ledna 2014]. Dostupné z: <<http://www.celnisprava.cz/cz/Stranky/default.aspx>>.

³⁰ *Kompetence – čím se zabývá celní správa.* Celní správa České republiky [online]. 2009 [cit. 10. ledna 2014]. Dostupné z: <<http://www.celnisprava.cz/cz/o-nas/kompetence/Stranky/default.aspx>>.

³¹ SVOBODA, K. *Fiskální a nefiskální aspekty činnosti celní správy při dovozu a vývozu zboží.* In: ŠRAMKOVÁ, D. a kol. *Celní správa v organizačním a funkčním pojetí. Vybrané kapitoly.* Brno: Masarykova univerzita, 2011, s. 102.

Vykonávají taktéž kontrolu omezení plateb v hotovosti³² a kontrolu ohlašovací povinnosti osob při dovozu a vývozu finančních prostředků a cenných věcí přes vnější hranice EU, jejichž hodnota nesmí převýšit 10 tisíc eur.

Celní správa se podílí mimo jiné i na ochraně v oblasti práv duševního vlastnictví, přírody, zejména kontrola exemplářů CITES³³ při dovozu i vývozu a předmětů historické a kulturní hodnoty.

Mezi další kontroly, ve kterých Celní správa ČR vykonává svou působnost, patří: boj proti nelegální přepravě omamných a psychotropních látek, kontrola v oblasti silniční dopravy jako například vážení nákladních vozidel, kontrola časového zpoplatnění, kontroly výkonového zpoplatnění či kontrola plnění podmínek pro přepravu nebezpečných nákladů.

V neposlední řadě lze zmínit výkon celní správy v oblasti trestního řízení. Kompetence vyplývají z postavení celních orgánů jako orgánů činných v trestním řízení u trestných činů, kde byly porušeny celní nebo daňové předpisy v souvislosti s výkonem působnosti celních orgánů.³⁴

3.1 Správa daní, poplatků a cel

Při správě cel má významné postavení clo. Legální definice pojmu cla není nikde obsažena. Clo je povinnou dávkou odlišnou od daní a poplatků. Je možné jej definovat jako „*povinné peněžité plnění sui generis, stanovené právními předpisy, které je vybíráno v přímé souvislosti s přechodem zboží přes státní hranici nadstátního celního území nebo přes hranici státem vytvořených zvláštních území (svobodná pásma) od osob, které zboží dovážejí nebo vyvážejí, nebo od osob, pro které je takovéto zboží dováženo nebo vyváženo.*“³⁵

Clo plní několik funkcí. Mezi nejdůležitější je řazena funkce fiskální a obchodněpolitická. Fiskální funkce cla spočívá v tom, že clo zajišťuje naplňování příjmové stránky veřejných rozpočtů. Avšak v současné době clo vybrané na území ČR vlastní příjem EU zahrnutý do jejího rozpočtu. ČR je zpět refundováno 25% z výnosu cla vybraného na jejím území jako úhrada nákladů na výběr cla.

Obchodněpolitická funkce znamená, že clo je významným podílem na hospodářské politice státu, resp. států, pokud se jedná o clo vybírané při dovozu do celní unie. Výše cen různých druhů zboží a tím i jejich spotřeba, dovoz a vývoz je ovlivňována prostřednictvím výše celních sazeb a systému celních osvobození státem nebo příslušnými orgány celní unie. Clo si nadále v rámci EU ponechává svou míru regulačního působení. Za důležitou součást obchodněpolitické

³² Taková kontrola spočívá v tom, zda jsou platby převyšující hodnotu 15 000 EUR prováděny bankovním převodem.

³³ Convention on International Trade in Endangered Species of Wild Fauna and Flora

³⁴ *Kompetence – čím se zabývá celní správa.* Celní správa České republiky [online]. 2009 [cit. 10. ledna 2014]. Dostupné z: <<http://www.celnisprava.cz/cz/o-nas/kompetence/Stranky/default.aspx>>.

³⁵ BAKEŠ, M. a kol. *Finanční právo.* 6. upravené vydání. Praha: C. H. Beck, 2012, s. 292.

funkce cla můžeme taktéž považovat i úlohu negociační neboli vyjednávací. Tato úloha umožňuje v mezinárodních jednáních s jinými státy používat cla a výše celních sazeb daných na zboží pocházející z onoho státu, snižování a zvyšování celních sazeb, odnímání a udělování celních úlev s cílem odstranit nežádoucí odezvy ze strany cizích států.³⁶ Clo jako nástroj obchodní politiky státu má účinky na státní příjmy, na spotřebu, na platební bilanci, na měnový kurz, ale také protekcionistický či konkurenční účinek.³⁷

Veřejnost si výkon celní správy spojuje se správou cel a jeho výběrem. I když v průběhu let došlo k modernizaci celní správy, domnívám se, že správa cel je nadále hlavní oblastí působnosti Celní správy ČR. Nepůsobí jen k získávání finančních zdrojů, ale napomáhá i k řádnému fungování mezinárodního obchodu a naplňování cílů obchodní politiky.

Celní řízení neboli správa cla je v současné literatuře charakterizována jako postup uplatňovaný orgány celní správy při rozhodování, zda se zboží propustí do navrženého režimu, za jakých podmínek, zda a v jaké výši má být v této souvislosti clo zapláceno.³⁸ Dle článku 4 odst. 20 Celního kodexu se propuštěním zboží rozumí: „*rozumí úkon, kterým celní orgány umožňují nakládat se zbožím za podmínek celního režimu, do něž je propuštěno.*“³⁹

Správa cla je upravena na úrovni EU Celním kodexem a souvisejícími prováděcími předpisy. Na národní úrovni je správa cla upravena celním zákonem č. 13/1993 Sb., ve znění pozdějších předpisů, daňovým řádem zákona č. 280/2009 Sb., ve znění pozdějších předpisů. Mezi další základní předpisy v této oblasti můžeme zařadit zákon č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů, který ukládá povinnost celním orgánům odvádět na účty státního rozpočtu výnosy na clech.

Před celním úřadem může probíhat několik druhů řízení. O celní řízení se jedná v tom případě, pokud úkony a úprava určité problematiky jsou upraveny v celních předpisech EU nebo ČR.

Dále se může se jednat o správní řízení, u něhož je obecným právním předpisem zákon č. 500/2004 Sb., správní řád. Správní řád se použije zejména v řízení o celních a jiných správních deliktech, zajištění zboží, vydání nebo odnětí různých povolení, vydání osvědčení o původu zboží a povolení schváleného vývozce při osvědčování původu zboží, vydávání závazných informací a jejich zrušení, povolení nebo odnětí povolení k použití určitého celního režimu, povolení k provozování celního skladu, atd.

³⁶ BAKEŠ, M. a kol. *Finanční právo*. 6. upravené vydání. Praha: C. H. Beck, 2012, s. 292-293.

³⁷ GRŮŇ, L. *Finanční právo a jeho instituty*. 2. vydání. Praha: Linde, 2006, s. 181.

³⁸ BAKEŠ, M. a kol. *Finanční právo*. 6. upravené vydání. Praha: C. H. Beck, 2012, s. 292.

³⁹ Čl. 4 odst. 20 nařízení Rady (EHS) č. 2913/92 ze dne 12. října 1992, kterým se vydává celní kodex Společenství.

Ostatní problematika, která nespadá pod celní předpisy ani výše jmenovaný souhrn, patří pod daňové řízení. Správa daní, poplatků a cel spadá do významných kompetencí celních orgánů.

Celní správa ČR spravuje specifické spotřební daně. Těmito daněmi jsou:

- daň z minerálních olejů,
- daň z piva,
- daň z lihu,
- daň z vína a meziproductů,
- daň z tabákových výrobků,
- energetické daně jako daň ze zemního plynu, daň z pevných paliv a daň z elektřiny,
- daň z přidané hodnoty při dovozu.

Celní orgány vedou daňová řízení v procesním postavení správce daně, přičemž se řídí v obecném řízení daňovým řádem zákona č. 280/2009 Sb., ve znění pozdějších předpisů, zákonem o správě daní a poplatků č. 337/1992 Sb., ve znění pozdějších předpisů, zákonem č. 337/2003 Sb., o spotřebních daních, ve znění pozdějších předpisů a zákonem č. 235/2004 Sb. o dani z přidané hodnoty.

„Činnosti s fiskálními aspekty, mezi které právě spadá správa cel a daní, představuje přibližně 20 % veškerých aktivit celní správy při celních procedurách spojených s dovozem a vývozem zboží. Velká část těchto aktivit má fiskální efekt spíše jen jako svůj vedlejší produkt a důvody zavedení jsou spíše obchodně-politické a ochránářské.“⁴⁰

3.1.1 Dělená správa

V neposlední řadě lze do této kapitoly zařadit výkon kompetencí celní správy v oblasti tzv. dělené správy. Při této správě celní orgány působí v procesním postavení obecných správců daně. Základními právními předpisy v oblasti dělené správy jsou zákon č. 280/2009 Sb., daňový řád a zákon o správě daní a poplatků č. 337/1992 Sb., podle nichž celní správa zajišťuje na žádost jiných subjektů vymáhání povinností vyplývajících ze správních rozhodnutí. K dělené správě, dle § 161 odst. 1 zákona č. 280/2009 Sb., daňového řádu, dochází: *„je-li rozhodnutím orgánu veřejné moci, který není správcem daně, vydaným při výkonu veřejné moci uložena platební povinnost k peněžitému plnění určenému do veřejného rozpočtu a postupuje-li se při jeho placení podle tohoto zákona nebo podle jeho jednotlivých ustanovení.“⁴¹* A taktéž v případě, že ke správě placení peněžitého plnění je příslušný správní orgán než orgán veřejné moci, jenž platební povinnost k peněžitému plnění uložil.⁴²

⁴⁰ SVOBODA, K. *Fiskální a nefiskální aspekty činnosti celní správy při dovozu a vývozu zboží*. In: ŠRAMKOVÁ, D. a kol. *Celní správa v organizačním a funkčním pojetí. Vybrané kapitoly*. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 2011, s. 96-97.

⁴¹ § 161 odst. 1 a 3 zákona č. 280/2009 Sb., daňový řád, ve znění pozdějších předpisů.

⁴² § Tamtéž.

Dělenou správu si můžeme v praxi představit například u vybírání pokut za dopravní přestupky. Policie ČR uloží povinnost uhradit pokutu. Pokud není uhrazena na místě, přechází pravomoc vymáhání pokuty na příslušného správce daně, kterým je v daném případě Celní správa ČR.

Jedná se o oblast, která sice kompetence celní správy rozšiřuje, ale úprava je velmi nejednotná. V rámci dělené správy celníci také vybírají a vymáhají odvody například za odnětí zemědělské půdy ze zemědělského půdního fondu, poplatky za využívání zdrojů přírodních minerálních vod, poplatky podle ustanovení zákona o odpadech, poplatky za odebrané množství podzemních vod, za vypouštění odpadních vod do vod povrchových, poplatky podle ustanovení zákona o ochraně ovzduší za znečišťování ovzduší, dávky v nezaměstnanosti neoprávněně vyplacené nezaměstnanému, atd.⁴³

Fiskální příjmy dělené správy nepatří k prioritním výnosům státního rozpočtu. Jejich četnost je ale vysoká, neboť svou povahou mají většinou ochranný a sankční charakter.⁴⁴

3.2 Kontrola prováděná celními orgány

Zásadní oblastí činnosti celních orgánů jsou ty činnosti, které se týkají především dohledu nad zbožím, jehož vývoz nebo dovoz je z různých důvodů omezen nebo zakázán.

Zásadní pojem, který je nutné v této kapitole osvětlit, je celní kontrola. Kontrolou ze strany celních orgánů se dle článku 4 odst. 12 Celního kodexu rozumí: „*provádění zvláštních úkonů jako prohlídka zboží, prověřování existence a pravosti dokladů, kontrola účetních dokladů a jiných záznamů, kontrola dopravních prostředků, kontrola zavazadel a jiného zboží převáženého osobami nebo na osobách a provádění úředních šetření s cílem zajistit, aby byly dodržovány celní předpisy a případně i další právní předpisy vztahující se na zboží podléhající celnímu dohledu.*“⁴⁵

Úkony prováděné v rámci celní kontroly mohou být:

- prohlídka zboží,
- ověřování údajů v celním prohlášení,
- ověřování existence a pravosti elektronických nebo písemných dokladů,
- kontrola dopravních prostředků,
- kontrola zavazadel a jiného zboží přepravovaného osobami nebo na osobách.

Na národní úrovni je celní kontrola vykonávána v různých oblastech. Postupně bych vyjmenovala, podle mého názoru, ty nejznámější.

⁴³ *Tisková správa Celní správy ČR - Dělená správa v praxi*. Celní správa České republiky [online]. [cit. 14. ledna 2014]. Dostupné z: <<http://www.celnisprava.cz/cz/crhradeckralove/tiskove-zpravy/2011/Stranky/delena-sprava-v-praxi.aspx>>.

⁴⁴ KLÍMOVÁ, L. Dělná správa v labyrintu práva. *CLO DOUANE, Měsíčník Celní správy České republiky*, roč. 48, č. 1, s. 10.

⁴⁵ Čl. 4 odst. 12 nařízení rady (EHS) č. 2913/92 ze dne 12. října 1992, kterým se vydává celní kodex Společenství.

3.2.1 Ochrana duševního vlastnictví

Celní orgány vykonávají kontrolu a dohled coby správní orgán v oblasti ochrany duševního vlastnictví, upraveného vnitrostátními i mezinárodními právními předpisy, na základě zákona č. 191/1999 Sb., o opatřeních týkajících se dovozu, vývozu a zpětného vývozu zboží porušující některá práva duševního vlastnictví a zákona č. 634/1992 Sb., o ochraně spotřebitele. K dalším právním předpisům upravujícím ochranu duševního vlastnictví patří nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 608/2013 ze dne 12. června 2013, o vymáhání práv duševního vlastnictví celními orgány a o zrušení nařízení rady (ES) č. 1383/2003 ze dne 22. července 2003, o zásahu celních orgánů proti zboží podezřelému z porušení některých práv k duševnímu vlastnictví a opatření, která mají být přijata vůči zboží, o kterém bylo zjištěno, že tato práva porušilo.

Mezi duševní vlastnictví zahrnujeme průmyslové práva, jako jsou ochranné známky zboží a služeb, obchodní názvy, práva vynálezců a autorské právo. V úvodních ustanoveních nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 608/2013 nalezneme, že „*uvádění zboží porušujícího práva duševního vlastnictví na trh způsobuje značnou škodu držitelům práv, uživatelům nebo skupinám producentů a výrobcům a obchodníkům, kteří dodržují právní předpisy. Takové uvádění může rovněž klamat spotřebitele a v některých případech by mohlo ohrozit jejich zdraví a bezpečnost. Takovému zboží by měl být pokud možno zamezen přístup na trh Unie a měla by být přijata opatření v zájmu řešení tohoto protiprávního uvádění na trh, aniž by jimi byl ztěžován legitimní obchod.*“⁴⁶

Celní správa ČR se aktivně zapojuje do boje proti padělání a pirátství, přičemž využívá pravomocí vycházejících z vnitrostátní a evropské legislativy. Je oprávněna zasáhnout vůči zboží, které je podezřelé z porušování práv duševního vlastnictví a umožnit majitelům dotčených práv jejich ochranu. V této oblasti také úzce spolupracuje s Českou obchodní inspekcí. Zásahy celní správy lze rozdělit do tří okruhů:

- přijímání opatření k zabránění porušování práv duševního vlastnictví podle mezinárodní úpravy, které podléhá celnímu dohledu;
- dozor na trhu podle zákona č. 634/1992 Sb., o ochraně spotřebitele, ve znění pozdějších předpisů, u zboží, které nepodléhá celnímu dohledu;

⁴⁶ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 608/2013 ze dne 12. června 2013, o vymáhání práv duševního vlastnictví celními orgány a o zrušení nařízení rady (ES) č. 1383/2003 ze dne 22. července 2003, o zásahu celních orgánů proti zboží podezřelému z porušení některých práv k duševnímu vlastnictví a opatření, která mají být přijata vůči zboží, o kterém bylo zjištěno, že tato práva porušilo.

- některé úkony v rámci trestního řízení, jelikož celní správa vystupuje i jako orgán činný v trestním řízení. Celní správa má pravomoci jednat samostatně, nebýt jen vedlejším orgánem zajišťující ochranu pracovníkům České obchodní inspekce.⁴⁷

Celní správa ČR považuje svou činnost proti porušování práv k duševnímu vlastnictví za významnou. Ve spolupráci s Ministerstvem průmyslu a obchodu, Českou obchodní inspekcí, finančními úřady a Policií ČR vykonává kompetence v této oblasti.⁴⁸

V poslední době dochází ke zvyšování počtu kontrol v této oblasti. Celní správa ČR pořádá i několik velkých akcí zaměřených právě na tuto kontrolu. Odhalování této trestné činnosti je pro celníky obtížné, avšak celníci jsou, dle mého názoru, velmi dobře zaškoleni do problematiky práv duševního vlastnictví. Bylo mi například územním pracovištěm v Opavě umožněno nahlédnout do prezentací zachycující rozdíly mezi originálním zbožím a padělkami tvořené příslušníky vietnamské komunity.

3.2.2 Kontrolní oprávnění v oblasti silniční dopravy

Dle § 40 odst. 6 zákona č. 13/1997 Sb., o pozemních komunikacích, ve znění pozdějších předpisů, celní úřady jsou oprávněny zastavit vozidlo a podrobit jej kontrolnímu vážení, podrobit vozidlo kontrole v systému elektronického mýtného nebo časového zpoplatnění.⁴⁹

Dále dle § 35 zákona č. 17/2012 Sb., o Celní správě ČR, ve znění pozdějších předpisů, disponuje celník oprávněním ke kontrole osob, dopravních prostředků a poštovních či jiných zásilek. Při výkonu působnosti orgánů celní správy je celník oprávněn zastavovat osoby a dopravní prostředky, provádět kontrolu osob, zavazadel, dopravních prostředků, jejich nákladů, přepravních a průvodních dokladů. Při kontrole dopravních prostředků a jejich nákladů je celníkovi umožněno použít speciální rentgenovou techniku. Při zastavování dopravních prostředků vystupuje celník obdobně jako příslušník Policie ČR a osoba je povinna se podrobit daným úkonům.⁵⁰

Celní správa vykonává dle § 34 zákona č. 111/1994 Sb., o silniční dopravě, ve znění pozdějších předpisů, státní odborný dozor v silniční dopravě nad prací osádek vozidel ve vnitrostátní a v mezinárodní silniční nákladní dopravě a ve věcech mezinárodní dopravy osob.⁵¹ Na evropské úrovni je oblast silniční dopravy upravena nařízením Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 561/2006 ze dne 15. března 2006, o harmonizaci některých předpisů

⁴⁷ *Ochrana duševního vlastnictví*. Celní správa České republiky [online]. [cit. 15. ledna 2014]. Dostupné z: <<http://www.celnisprava.cz/cz/dalsi-kompetence/ochrana-dusevniho-vlastnictvi/Stranky/default.aspx>>.

⁴⁸ RAČANSKÁ, L. Kontroly na českých tržnicích a tržištích. *CLO DOUANE, Měsíčník Celní správy České republiky*, roč. 43, č. 3, s. 10.

⁴⁹ § 40 odst. 6 zákona č. 13/1997 Sb., o pozemních komunikacích, ve znění pozdějších předpisů.

⁵⁰ § 35 zákona č. 17/2012 Sb., o Celní správě České republiky, ve znění pozdějších předpisů.

⁵¹ § 34 zákona č. 111/1994 Sb., o silniční dopravě, ve znění pozdějších předpisů.

v sociální oblasti týkajících se silniční dopravy. Dle tohoto nařízení celní orgány kontrolují, zda jsou dodržována pravidla pro dobu řízení, přestávky v řízení a doby odpočinku řidičů zajišťující přepravu zboží a cestujících.

V neposlední řadě orgány celní správy kontrolují dovoz a vývoz živočišného a rostlinného původu z hlediska veterinární a rostlinolékařské ochrany, kontrolují dodržování licenční politiky státu, dovoz odpadů všeho druhu, jedů a jiných látek škodlivých lidskému zdraví.⁵²

3.2.3 Kontroly legálního zaměstnávání cizinců

Jedná se o kontrolu vycházející ze zákona č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti, ale taktéž o kontrolní činnost v rámci plnění Schengenské dohody. Kontrola spočívá v tom, zda cizinec vykonává práci pro právnickou nebo fyzickou osobu na základě pracovněprávního vztahu nebo smlouvy a zda ji vykonává v souladu s vydaným povolením k zaměstnání.⁵³ O provedených kontrolách informuje celní úřad příslušnou pobočku Úřadu práce. Celníci dle zákona mají oprávnění vstupovat na pracoviště kontrolovaných osob, požadovat od zaměstnanců předložení povinných dokladů, podání informací a vyžadovat od kontrolovaných osob součinnost pro rychlý a nerušený průběh kontroly.⁵⁴

V tabulce bych uvedla výčet kontrol v oblasti zaměstnávání cizinců pro rok 2013.⁵⁵

Celkem za Celní správu ČR	celkový počet	Z toho pozitivní (podezření z porušení)
Počet provedených kontrol	587	337
Počet samostatných kontrol útvary CS	423	237
Počet společných kontrol (cizinecká policie, úřady práce, živnostenské úřady)	164	100
Počet zkontrolovaných cizinců ze třetích zemí	1 468	278

⁵² Informace o činnosti Celní správy ČR za rok 2010. *Ministerstvo financí*. Č. j. 25/46 603/2011 – 252. 132 s.

⁵³ *Další kompetence*. Celní správa České republiky [online]. [cit. 16. ledna 2014]. Dostupné z: <<http://www.celnisprava.cz/cz/dalsi-kompetence/Stranky/default.aspx>>.

⁵⁴ Zákon č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti, ve znění pozdějších předpisů.

⁵⁵ *Kontroly v oblasti zaměstnávání cizinců za rok 2013 (leden až září)*. Celní správa České republiky [online]. [cit. 17. ledna 2014]. Dostupné z:

<<http://www.celnisprava.cz/cz/statistiky/Kontroly%20v%20oblasti%20neleglnho%20zamstnvn%20cizinc/2013%20.pdf>>.

Počet zkontrolovaných občanů EU	1 098	851 (počet zaměstnanců, u nichž zaměstnavatel nesplnil oznamovací povinnost)
Počet zjištěných cizinců bez platného povolení k pobytu		7

3.2.4 Kontrola povinného značení lihu

Se správou spotřební daně velice úzce souvisí povinné značení lihu, které je nově od 1. prosince 2013 upraveno zákonem č. 307/2013 Sb., o povinném značení lihu, které nahradilo dřívější právní úpravu obsaženou v zákoně č. 676/2004 Sb., o povinném značení lihu a o změně zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů. Dle zákona je stanovena povinnost značení lihovin kontrolními páskami. Záměrem nové právní normy je nastavení přísnějších parametrů a podmínek pro provádění povinného značení lihu kontrolními páskami ke značení lihu a stanovení povinností při distribuci lihu. Jeho účelem je zejména zamezit nelegální výrobě lihu a zajistit, aby nakládání s lihem probíhalo v souladu s platnými právními předpisy, zejména s předpisy, které upravují nakládání s lihem a spotřební daně, a tím omezit možnosti vzniku daňových a celních úniků a zajistit potřebnou ochranu spotřebitelů lihu.⁵⁶

Činnost Celní správy v této oblasti spočívá v kontrole označení, distribuci, výdeji a vracení kontrolních pásek včetně finančních operací s tím spojených.

⁵⁶ *Informace k povinnému značení lihu.* Celní správa České republiky [online]. [cit. 17. ledna 2014]. Dostupné z: <<http://www.celnisprava.cz/cz/dane/registr-znl/Stranky/default.aspx>>.

4 Mezinárodní spolupráce

K výrazným změnám se vstupem ČR do EU došlo v oblasti mezinárodních závazků ČR.

Mezi důležité prameny v oblasti celnictví spadají kromě právních předpisů i dvoustranné či vícestranné mezinárodní smlouvy uzavřené Českou republikou mezi ostatními státy.⁵⁷

ČR byla až do svého vstupu do EU v roce 2004 zapojena do řady oblastí volného obchodu, například s EU, s ESVO, byla členem Středoevropské oblasti volného obchodu CEFTA. Bilaterální dohody měla i s Pobaltskými republikami Lotyšskem, Litvou a Estonskem, dále s Chorvatskem, Tureckem nebo státem Izrael. Se SR od roku 1993 tvořila celní unii. Vstupem do EU zanikly tyto vazby a ČR vstoupila do celní unie EU.

Jako člen celní unie EU se stala ČR současně členem dohod o oblastech volného obchodu, které má EU uzavřeny s dalšími zeměmi. Zástupci EU zastupují v některých otázkách týkajících se celní unie ČR a ostatní členské země EU v orgánech mezinárodních institucí, jako jsou Světová celní organizace nebo Světová obchodní organizace.⁵⁸

4.1 Všeobecná dohoda o clech a obchodu

Všeobecná dohoda o clech a obchodu neboli GATT⁵⁹ patří k významným mezinárodním dohodám, které postupem času nabyly podoby mezinárodní instituce dovršené v roce 1995 transformací na Světovou obchodní organizaci. GATT je mnohostrannou dohodou obsahující pravidla pro řízení obchodu a pro fórum, Světovou obchodní organizaci, k jednání o obchodních záležitostech a řešení obchodních sporů mezi členy.⁶⁰

GATT byla 30. října 1947 vytvořena 23 smluvními stranami jako výsledek poválečných vyjednávání o hospodářských otázkách. Jedním z důvodů vzniku byla narůstající snaha o snížení překážek mezinárodního obchodu s cílem jeho uvolnění. Tehdejší Československo patřilo mezi

⁵⁷ BAKEŠ, M. a kol. *Finanční právo*. 6. upravené vydání. Praha: C. H. Beck, 2012, s. 298-299.

⁵⁸ KÁRNÍK, M. *Clo a celní politika od A do Z*. Olomouc: ANAG, 2013, s. 50-51.

⁵⁹ General Agreement on Tariffs and Trade

⁶⁰ *Všeobecná dohoda o clech a obchodu (GATT)*. Business Info - Oficiální portál pro podnikání a export [online]. [cit. 26. ledna 2014]. Dostupné na: <<http://www.businessinfo.cz/cs/clanky/vseobecna-dohoda-o-clech-a-obchodu-gatt-7160.html#!>>.

zakládající země na základě vládní vyhlášky č. 59/1948 Sb., kterou se uvádí v prozatímní platnost Všeobecná dohoda o clech a obchodu. Československo mělo díky tomuto několik desítek let výsadní postavení mezi členskými zeměmi později vzniklé Rady vzájemné hospodářské pomoci, jelikož jako jediné se mohlo podílet na činnosti GATT.

Přistoupením k této dohodě se státy zavázaly na respektování tří základních principů. První princip je založen na tom, že mezinárodní obchod má být uskutečňován nediskriminačně. Všechny smluvní strany jsou si rovny a navzájem jsou zavázány doložkou nejvyšších výhod v systému dovozních a vývozních cel a poplatků, jakož i v mezinárodním platebním styku. Principem druhým je zásada národního zacházení, která zajišťuje stejné nakládání každého státu s výrobky domácími i zahraničními. Třetí princip je vyjádřen zásadou pokojného urovnávání sporů a nutnosti konzultace. Cílem zásady je předcházet obchodním sporům a zamezit poškozování obchodních zájmů smluvních stran.

Uzavření Všeobecné dohody o clech a obchodu znamenalo vliv na celní politiku, která až do doby uzavření byla v neomezení pravomoci jednotlivých států.⁶¹

4.2 Světová obchodní organizace

Světová obchodní organizace WTO⁶² byla založena v roce 1995 jako nástupce Všeobecné dohody o clech a o obchodu a je jediným mezinárodním orgánem zabývajícím se pravidly globálního obchodu mezi státy.⁶³

Vznikla v rámci vyjednávání Uruguayského kola GATT, kde se zástupci členských států dohodli na ustanovení mezinárodní organizace, která by dohlížela na mezinárodní obchod a rozšířila pravidla i působnost GATT.

Právo WTO upravuje mnoho odlišných oblastí jako jsou cla, celní formality, dovozní kvóty, obchod s právy duševního vlastnictví, problematiku technických, sanitárních a fytosanitárních opatření či dumping.

Normy obsažené v právu WTO lze rozdělit do několika skupin. Například normy upravující zásadu nediskriminace, upravující přístup na trh, normy upravující nespravedlivý obchod, atd.⁶⁴

Závaznými právními dokumenty jsou také mnohostranné dohody. V rámci WTO jich bylo přijato více než 60. Příkladem přijatých dohod je Dohoda o pravidlech původu zboží, Ujednání

⁶¹ KÁRNÍK, M. *Clo a celní politika od A do Z*. Olomouc: ANAG, 2013, s. 51-54.

⁶² World Trade Organization

⁶³ *Světová obchodní organizace (WTO)*. Informační centrum OSN v Praze [online]. [cit. 26. ledna 2014]. Dostupné na: <<http://www.osn.cz/system-osn/specializovane-agentury/?i=134>>.

⁶⁴ ROZEHNALOVÁ, N. a kol. *Právo světové obchodní organizace a další kapitoly s mezinárodního ekonomického práva*. Brno: Masarykova univerzita, 2010, s. 61 – 62.

o přezkoumání zboží před odesláním, Dohoda o mechanismu prověřování obchodní politiky a mnoho dalších. Součástí mnohostranných úmluv jsou i listiny koncesí, které obsahují závazné podmínky pro přístup členů WTO na jednotlivé trhy jako například stanovení přípustné celní ochrany.

Obdobně jako GATT se činnost WTO řídí principy. Prvním principem z dalších pěti je princip nediskriminace reprezentovaný doložkou nejvyšších výhod spočívající v závazku nediskriminovat ani znevýhodňovat jiné státy. Druhým principem je princip postupné tržní liberalizace s cílem postupného odstraňování všech tarifních i netarifních překážek obchodu. Třetí princip spočívá v transparentnosti, předvídatelnosti, přiměřené jistotě a neměnnosti obchodních podmínek. Podpora konkurence, která má vést ke spravedlivé hospodářské soutěži, patří ke čtvrtému principu. K poslednímu principu patří rozvojový aspekt spočívající ve zvláštním zacházení s rozvojovými a nejméně rozvinutými zeměmi.⁶⁵

Normy společně ze základními principy WTO tvoří mnohostranný obchodní systém.

Systém práv a povinností, který WTO vytvořila, hraje zásadní roli v rozvoji obchodu v globální světové ekonomice. Postupným snižováním cel a odstraňováním obchodních bariér WTO přispívá k růstu životní úrovně, poklesu nezaměstnanosti, optimálnímu využití přírodních zdrojů v souladu s pravidly trvale udržitelného rozvoje a k ochraně životního prostředí.⁶⁶

4.3 Světová celní organizace

Světová celní organizace WCO⁶⁷ je celosvětovou mezivládní organizací, která původně používala označení Rada pro celní spolupráci. Československo se stalo členem v roce 1965 a úmluva byla zveřejněna vyhláškou č. 21/1966 Sb., o Úmluvě o zřízení Rady pro celní spolupráci. Hlavním cílem je zjednodušování a harmonizace celních postupů. Dle článku III. Úmluvy o zřízení Rady pro celní spolupráci ze dne 15. prosince 1950 a všeobecnými cíli můžeme zařadit mezi funkce WCO:

- studium všech otázek týkajících se spolupráce v celních věcech;
- rozbory technické stránky celních systémů včetně souvisejících ekonomických činitelů.

Cílem WCO v této oblasti je navrhnout praktická opatření k získání co nejvyššího stupně harmonizace a sjednocení celních systémů;

- vypracování návrhů mezinárodních smluv či jejich změn;

⁶⁵ KÁRNÍK, M. *Clo a celní politika od A do Z*. Olomouc: ANAG, 2013, s. 55-56.

⁶⁶ *Světová obchodní organizace (WTO)*. Ministerstvo zahraničních věcí České republiky [online]. [cit. 26. ledna 2014].

Dostupné z:

<http://www.mzv.cz/jnp/cz/zahranicni_vztahy/multilateralni_spoluprace/wto_svetova_obchodni_organizace/>.

⁶⁷ World Customs Organisation.

- tvorba doporučení k zajištění jednotné interpretace a aplikace smluv uzavřených v rámci činnosti WCO;
- formulace doporučení k řešení případných sporů v rámci smluv;
- zajištění předávání a rozšiřování informací týkajících se celních předpisů a celní techniky;
- poskytování informací a poradenství v celních záležitostech zúčastněným vládám;
- spolupráce s jinými mezivládními organizacemi.⁶⁸

Ke spolupráci na nejvyšší úrovni dochází na zasedání Rady WCO. Zasedání se uskutečňuje jednou ročně. Rada je tvořena zástupci všech členských zemí, kterými jsou zpravidla vedoucí funkcionáři celních správ. Jednání Rady se účastní i další mezinárodní organizace a instituce, jako jsou WTO nebo Mezinárodní obchodní komora.

Dvakrát ročně se schází Politická komise řešící politické otázky dalšího rozvoje. Politická komise je složená ze zástupců regionů rozdělených podle jednotlivých světadílů.

V rámci WCO jsou taktéž zřizovány pracovní výbory, například Finanční výbor, Stálý technický výbor, Technický výbor pro celní hodnotu, Výbor pro harmonizovaný systém.⁶⁹

Prostřednictvím WCO dochází také ke sjednávání úmluv. Zmínila bych alespoň pár důležitých úmluv:

- Mezinárodní úmluva o Harmonizovaném systému popisu a číselném označování zboží ze 14. června 1983,
- Úmluva o harmonizaci a zjednodušování celních procedur, tzv. Kjótská úmluva z roku 1973,
- Mezinárodní úmluva o vzájemné administrativní spolupráci pro prevenci, vyšetřování a stíhání celních deliktů, tzv. Nairobská úmluva z roku 1977.

Kromě uvedených úmluv se významně WCO podílela na vypracování a realizaci například Celní úmluvy o karnetu ATA z roku 1961, Celní úmluvy o mezinárodní přepravě zboží na podkladě karnetu TIR z roku 1975 nebo Mezinárodní úmluvě o sladění hraničních kontrol zboží z roku 1982.⁷⁰

WCO se také významně zapojuje i do dalších oblastí jako je např. usnadnění obchodu a zajištění bezpečnosti dodavatelských řetězců⁷¹, boj proti padělání zboží a elektronickému pirátství nebo boj proti korupci na úseku celnictví.⁷²

⁶⁸ ŠRÁMKOVÁ, D. *Světová celní organizace*. In: ROZEHNALOVÁ, Naděžda a kol. *Právo světové obchodní organizace a další kapitoly s mezinárodního ekonomického práva*. Brno: Masarykova univerzita, 2010, s. 172-173.

⁶⁹ ŠRÁMKOVÁ, D. *Světová celní organizace*. In: ROZEHNALOVÁ, Naděžda a kol. *Právo světové obchodní organizace a další kapitoly s mezinárodního ekonomického práva*. Brno: Masarykova univerzita, 2010, s. 177-178.

⁷⁰ KÁRNÍK, M. *Clo a celní politika od A do Z*. Olomouc: ANAG, 2013, s. 58-59.

⁷¹ SAFE Framework of Standards.

⁷² ČEJKA, Z. Jubilující WCO. *CLO DOUANE, Měsíčník Celní správy České republiky*, roč. 46, č. 2, s. 7.

Je nesporné, že WCO za svou dobu existence udělala kus poctivé a užitečné práce. Je jedinou mezinárodní organizací zaměřenou na celní záležitosti. Její zásluhy v oblasti vývoje světových standardů, harmonizace celních postupů a usnadňování mezinárodního obchodu jsou nepřehlédnutelné.

4.4 Schengenská dohoda

Schengenská dohoda nebo spolupráce je označením spolupráce států v rámci tzv. schengenského prostoru, pro který se vžilo označení Schengen. Schengenský prostor představuje území, na němž je zaručena volnost pohybu osob. Země, které dohodu podepsaly, zrušily všechny vnitřní hranice a používají společné vnější hranice.⁷³

Schengenská dohoda byla uzavřena 14. června 1985 mezi 5 členskými státy Evropského společenství.⁷⁴ Dohoda měla formu běžné mezistátní smlouvy mimo rámec Evropského společenství. Jednalo se o relativně stručný dokument obsahující pouhých 33 článků, v němž byly vytyčeny pouze základní cíle spolupráce. V krátkodobém horizontu dohoda nepožadovala úplné zrušení kontrol na vnitřních hranicích, ale pouze jejich omezení. Od roku 1990 ale předpokládala postupné odstranění kontrol na vnitřních hranicích a přesunutí kontrol na hranice vnější. 19. června proto přijalo pět schengenských států Prováděcí úmluvu k Schengenské dohodě, která stanovila podrobná pravidla pro fungování systému a snažila se odstranit nedostatky Schengenské dohody. Prováděcí úmluva již obsahovala 142 článků, ve kterých pokrývá široké spektrum problémů, například zrušení kontrol na vnitřních hranicích, otázky ve věcech vízové, azylové a pobytové politiky, policejní spolupráci mezi schengenskými státy nebo ustanovení Schengenského informačního systému.⁷⁵

Zásadním zlomem ve vývoji Schengenského systému byl rok 1997, ve kterém byla přijata Amsterodamská smlouva. Tato schengenská spolupráce byla začleněna do rámce EU na základě Amsterodamské smlouvy. Schengenský prostor nyní patří do právního a institucionálního rámce EU. Spadá pod parlamentní a soudní kontrolu a naplňuje cíl v podobě volného pohybu osob, který je součástí Jednotného evropského aktu z roku 1986, a přitom také zajišťuje demokratickou parlamentní kontrolu a poskytuje občanům dostupné opravné prostředky, když jsou narušena jejich práva.⁷⁶

Ke klíčovým pravidlům přijatým v rámci Schengenu patří:

⁷³ *Schengenská dohoda*. Celní správa České republiky [online]. [cit. 27. ledna 2014]. Dostupné na: <<http://www.celnisprava.cz/cz/evropska-unie/schengenska-dohoda/Stranky/default.aspx>>.

⁷⁴ Pět států podepisujících dohodu byly Francie, Belgie, Nizozemsko, Lucembursko a Německá spolková republika.

⁷⁵ HRADILOVÁ, Jitka. *Schengenský informační systém – vývoj a současný stav*. Knihovna [online]. 2006, roč. 17, č. 2, s. 65-76 [cit. 27. ledna 2014]. Dostupný z: <<http://knihovna.nkp.cz/knihovna62/hradilo.htm>>.

⁷⁶ *Schengenský prostor a spolupráce*. Europa – přehledy právních předpisů [online]. [cit. 27. ledna 2014]. Dostupné na: <http://europa.eu/legislation_summaries/justice_freedom_security/free_movement_of_persons_asylum_immigration/133020_cs.htm>.

- odstranění kontrol osob na vnitřních hranicích,
- společná sada pravidel vztahujících se na osoby předcházející vnější hranice členských států EU,
- harmonizace podmínek vstupu a pravidel vzhledem k vízům pro krátkodobé pobyty,
- posílení policejní spolupráce (včetně práv na přeshraniční ostrahu a bezprostřední přeshraniční pronásledování),
- silnější soudní spolupráce prostřednictvím rychlejšího systému vydávání a přesunu výkonu trestních soudních rozhodnutí,
- vytvoření a rozvoj Schengenského informačního systému SIS.⁷⁷

Celní správa ČR se v této oblasti například zapojuje ve věcech bezpečnostních a spolupráce v trestněprávních záležitostech. Ke spolupráci dochází zejména na úseku omamných a psychotropních látek obsažených v čl. 70 – 76 Schengenské dohody. Spolupráce je v souladu s tzv. drogovými úmluvami OSN a je zaměřena na přijímání nezbytných opatření k zamezení nedovoleného obchodu s drogami.

Celní správa se zapojuje i ve vzájemné pomoci v trestních věcech. Poskytuje právní pomoc v případech porušení správních předpisů a právních předpisů na úseku daní a cel.⁷⁸

Dále také celníci při naplňování této dohody provádí kontroly zaměstnávání cizinců a odhalují neoprávněné posty emigrantů.

4.4.1 Schengenský informační systém SIS

Součástí schengenské spolupráce je Schengenský informační systém SIS.

SIS je společný informační systém členských států, který umožňuje kompetentním úřadům v členských státech získávat na základě automatických dotazovacích postupů varování týkající se sledovaných osob a předmětů. Tento zpravodajský systém slouží policii, pohraniční policii, celním úřadům a úřadům pověřeným vydáváním víz a povolení k pobytu. Schengenská úmluva přímo stanovuje, že *"posláním Schengenského informačního systému je udržovat veřejný pořádek a bezpečí občanů včetně bezpečnosti státu a realizovat ustanovení (Schengenské) úmluvy týkající se pohybu osob na území zúčastněných členských států pomocí informací předávaných prostřednictvím tohoto systému."* SIS je nezbytný při realizaci Schengenské úmluvy o pohybu osob, ale také při zajišťování policejní a soudní spolupráce v trestních případech.⁷⁹

⁷⁷ Schengenský prostor a spolupráce. Europa – přehledy právních předpisů [online]. [cit. 27. ledna 2014]. Dostupné na: <http://europa.eu/legislation_summaries/justice_freedom_security/free_movement_of_persons_asylum_immigration/133020_cs.htm>.

⁷⁸ PIKNA, B. *Evropský prostor svobody, bezpečnosti a práva*. 2. doplněné vydání. Praha: Linde, 2010, s. 234-235.

⁷⁹ HRADILOVÁ, J. *Schengenský informační systém – vývoj a současný stav*. Knihovna [online]. 2006, roč. 17, č. 2, s. 65-76 [cit. 27. ledna 2014]. Dostupný z: <<http://knihovna.nkp.cz/knihovna62/hradilo.htm>>.

Závěr

Většina veřejnosti má doposud mylnou představu o tom, že celníci jen hlídají na hranicích, číhají na pašeráky drog a znepríjemňují turistům návraty z dovolené. Od vstupu ČR do EU uplynulo již deset let a celníci své posty na hranicích, s výjimkou mezinárodních letišť, opustili. Nadále však dochází k situacím, kdy jsou mnozí řidiči či cestující překvapeni, že jsou na dálnici zastaveni celníky.

Proto cílem bakalářské práce na téma „Právní úprava celnictví v České republice jako členském státu Evropské unie“ bylo charakterizovat současný stav v oblasti celnictví na území EU spolu se stavem v ČR, organizaci Celní správy ČR a kompetence, která Celní správa ČR u nás má.

Vstupem ČR do EU dne 1. května 2004 se právní úprava celnictví změnila. Předpisy vydávané orgány EU musí být v souladu s naší vnitrostátní právní úpravou. Jak jsem již v prvotní kapitole zmiňovala, ČR může upravovat jen ty vztahy, které neodporují legislativě EU.

Na úrovni EU jsou vydávány až tisíce celních předpisů. Přehlednost v takovém množství klesá a stává se složitější se na tomto úseku vyznat. Jen během psaní bakalářské práce jsem se setkala se třemi změnami právních předpisů EU. Jedna z nich se týkala hlavního předpisu Modernizovaného celního kodexu, který měl být účinný již koncem roku 2013. Z finančních důvodů a nemožnosti provést veškeré články do reality, musel být Modernizovaný kodex zrušen.

Naše vnitrostátní úprava je oproti právní úpravě EU jednodušší a přehlednější. Zásadním zákonem se stál zákon o Celní správě ČR s účinností od 1. ledna 2013, jenž změnil organizaci Celní správy ČR z trojstupňové struktury na dvojstupňové uspořádání skládající se z GŘC a celních úřadů. Dle mého názoru nebylo zapotřebí takové organizační změny. Celní ředitelství zanikla, jsou nahrazena celními úřady, které však řídí další územní pracoviště. Novou organizační strukturou možná dochází k větším finančním úsporám, ale stejný výkon kompetencí je převeden na zúžený personál celní správy. Domnívám se, že celní správa vykonávala svou působnost dobře i za trojstupňového uspořádání. I když celní správa musela od 1. ledna 2013 přeorganizovat celní

úřady a pracovníky, myslím si, že se Celní správa ČR dokázala s těmito i dalšími předešlými změnami rychle vyrovnat a bez větších obtíží dále vykonávat svěřené úkoly.

Jsem toho názoru, že většina veřejnosti nemá povědomí o všech kompetencích, které Celní správa ČR na našem území vykonává. Celní správa vykonává řadu důležitých kompetencí, například v oblasti spotřebních daní a dělené správy. Mezi další dnes důležité úlohy taktéž patří ochrana práv duševního vlastnictví, kontrola v silniční dopravě, boj proti nelegálnímu dovozu a vývozu omamných a psychotropních látek a mnoho dalších. Působnost Celní Správy je široká, proto jsem se v bakalářské práci zabývala jen několika, dle mého názoru, významnými.

V bakalářské práci jsem také nezapomněla opomenout Slovenskou republiku a alespoň v některých bodech srovnat jejich řešení právní úpravy v oblasti celnictví s českou právní úpravou. Hlavní odlišností oproti SR je organizace celní správy, která je v SR tvořena společně s finanční a daňovou soustavou. Při mnoha kompetencích, které Celní správa ČR vykonává, jsem toho názoru, že stávající organizace mimo finanční a daňové orgány je lépe vyřešena.

Spolu s charakteristikou právní úpravy nesměla chybět alespoň zmínka o důležitých organizacích v rámci, kterých je vykonávána spolupráce ČR na úseku celnictví.

Z důvodu mnoha různých právních předpisů by bylo vhodné, kdyby v nejbližší době došlo k centralizaci právní úpravy a jejímu následnému zeštíhlení. Jinak se domnívám, že již nebude možné v lidských silách se v dalším množství právních předpisů vyznat.

Seznam použitých zdrojů a literatury

Knižní zdroje

- MATOUŠEK, P., SABELOVÁ, L. *Clo: výklad je zpracován k právnímu stavu ke dni 1. 3. 2007.* Praha: ASPI, 2007. 480 s.
- MRKÝVKA, P. a kol.: *Finanční právo a finanční správa.* Brno: Masarykova univerzita, 2004. 381 s.
- ŠRAMKOVÁ, D. a kol. *Celní správa v organizačním a funkčním pojetí. Vybrané kapitoly.* Brno: Masarykova univerzita, 2011. 163 s.
- BAKEŠ, M. a kol. *Finanční právo.* 6. upravené vydání. Praha: C. H. Beck, 2012. 519 s.
- GRŮŇ, L. *Finanční právo a jeho instituty.* 2. vydání. Praha: Linde, 2006. 323 s.
- KÁRNÍK, M. *Clo a celní politika od A do Z.* Olomouc: ANAG, 2013. 303 s.
- ROZEHNALOVÁ, N. a kol. *Právo světové obchodní organizace a další kapitoly s mezinárodního ekonomického práva.* Brno: Masarykova univerzita, 2010. 222 s.
- PIKNA, B. *Evropský prostor svobody, bezpečnosti a práva.* 2. doplněné vydání. Praha: Linde, 2010. 422 s.

Právní předpisy

- Nařízení rady (EHS) č. 2913/92 ze dne 12. října 1992, kterým se vydává celní kodex Společenství.
- Nařízení Evropského Parlamentu a Rady (EU) č. 952/2013, ze dne 9. října 2013, kterým se stanoví celní kodex Unie.
- Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 608/2013 ze dne 12. června 2013, o vymáhání práv duševního vlastnictví celními orgány a o zrušení nařízení rady (ES) č. 1383/2003 ze dne 22. července 2003, o zásahu celních orgánů proti zboží podezřelému z porušení některých práv k duševnímu vlastnictví a opatření, která mají být přijata vůči zboží, o kterém bylo zjištěno, že tato práva porušilo.
- Zákon č. 17/2012 Sb., o Celní správě České republiky, ve znění pozdějších předpisů.
- Zákon č. 285/2012 Sb., o územních pracovištích celních úřadů, která se nenacházejí v jejich sídlech, ve znění pozdějších předpisů.

- Zákon č. 280/2009 Sb., daňový řád, ve znění pozdějších předpisů.
- Zákon č. 13/1997 Sb., o pozemních komunikacích, ve znění pozdějších předpisů.
- Zákon č. 111/1994 Sb., o silniční dopravě, ve znění pozdějších předpisů.
- Zákon č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti, ve znění pozdějších předpisů.

Články z tištěných periodik

- KÁRNÍK, M. Celnictví se stalo neopominutelným atributem demokratického státu. *CLO DOUANE, Měsíčník Celní správy České republiky*, 1998, č. 1.
- ČERMÁKOVÁ VLČKOVÁ, A. Nový zákon o Celní správě. [online] *Právní rádce: Elektronický newsletter měsíčníku Právní rádce*, 2012, č. 2, s. 1-2. Dostupné z: <http://www.ihned.cz/download/DOT_nwsltr/PravniRadce_2012_2.pdf>.
- SLEMENSKÁ, M. Slovenskí colníci zvonku a zvnútra.... *CLO DOUANE, Měsíčník Celní správy České republiky*, roč. 46, č. 3.
- KLÍMOVÁ, L. Dělná správa v labyrintu práva. *CLO DOUANE, Měsíčník Celní správy České republiky*, roč. 48, č. 1.
- RAČANSKÁ, L. Kontroly na českých tržnicích a tržištích. *CLO DOUANE, Měsíčník Celní správy České republiky*, roč. 43, č. 3.
- Informace o činnosti Celní správy ČR za rok 2010. *Ministerstvo financí*. Č. j. 25/46 603/2011 – 252. 132 s.
- ČEJKA, Z. Jubilující WCO. *CLO DOUANE, Měsíčník Celní správy České republiky*, roč. 46, č. 2.
- HRADILOVÁ, Jitka. *Schengenský informační systém – vývoj a současný stav*. Knihovna [online]. 2006, roč. 17, č. 2, s. 65-76 [cit. 27. ledna 2014]. Dostupný z: <<http://knihovna.nkp.cz/knihovna62/hradilo.htm>>.

Elektronické zdroje

- *EU od A do Z* [online]. EUROSOKOP.CZ Věcně o Evropě, 2009 [cit. 2014-03-07]. Dostupné z: <<https://www.euroskop.cz/283/sekce/c-d/>>.
- *Evropská komise - Evropský úřad pro boj proti podvodům* [online]. Evropská komise [cit. 4. února 2013]. Dostupné na: <http://ec.europa.eu/anti_fraud/documents/organisation_chart_en.pdf>.
- *Brožura o Celní správě České republiky* [online]. Celní správa České republiky, prosinec 2012 [cit. 1. ledna 2014]. Dostupné z: <<http://www.celnisprava.cz/cz/o-nas/Documents/brozura-CS.pdf>>.
- VÍTKOVÁ, M. *Nové zákony o Finanční a Celní správě ČR* [online]. Leden 2012 [cit. 31. prosince 2013]. Dostupné z: <<http://zpravy.alfa9.cz/absolutenm/templates/zprava.aspx?articleid=588&zoneid=2>>.
- odbor 25 – Strategie daňové politiky a správy [online]. *Internetové stránky Ministerstva financí České republiky*, 2013 [cit. 1. února 2014]. Dostupné z: <<http://www.mfcr.cz/cs/o-ministerstvu/zakladni-informace/primo-rizene-organizace/generalni-reditelstvi-cel>>.
- *Celně technická laboratoř - poslání celních laboratořů*. Celní správa České republiky [online]. 2009 [cit. 5. ledna 2014]. Dostupné z: <<http://www.celnisprava.cz/cz/o-nas/celni-technicke-laboratore/Stranky/poslani-celnich-laboratori.aspx>>.
- *Mobilní skupiny*. Celní správa České republiky [online]. 2009 [cit. 6. ledna 2014]. Dostupné z: <<http://www.celnisprava.cz/cz/o-nas/nase-ukoly/Stranky/mobilni-skupiny.aspx>>.

- *Boj proti porušování celních předpisů.* Celní správa České republiky [online]. 2009 [cit. 6. ledna 2014]. Dostupné z: <<http://www.celnisprava.cz/cz/o-nas/nase-ukoly/Stranky/mobilni-skupiny.aspx>>.
- Celní správa České republiky [online]. 2009 [cit. 10. ledna 2014]. Dostupné z: <<http://www.celnisprava.cz/cz/Stranky/default.aspx>>.
- *Kompetence – čím se zabývá celní správa.* Celní správa České republiky [online]. 2009 [cit. 10. ledna 2014]. Dostupné z: <<http://www.celnisprava.cz/cz/o-nas/kompetence/Stranky/default.aspx>>.
- *Tisková správa Celní správy ČR - Dělená správa v praxi.* Celní správa České republiky [online]. [cit. 14. ledna 2014]. Dostupné z: <<http://www.celnisprava.cz/cz/crhradeckralove/tiskove-zpravy/2011/Stranky/delena-sprava-v-praxi.aspx>>.
- *Ochrana duševního vlastnictví.* Celní správa České republiky [online]. [cit. 15. ledna 2014]. Dostupné z: <<http://www.celnisprava.cz/cz/dalsi-kompetence/ochrana-dusevniho-vlastnictvi/Stranky/default.aspx>>.
- *Další kompetence.* Celní správa České republiky [online]. [cit. 16. ledna 2014]. Dostupné z: <<http://www.celnisprava.cz/cz/dalsi-kompetence/Stranky/default.aspx>>.
- *Kontroly v oblasti zaměstnávání cizinců za rok 2013 (leden až září).* Celní správa České republiky [online]. [cit. 17. ledna 2014]. Dostupné z: <<http://www.celnisprava.cz/cz/statistiky/Kontroly%20v%20oblasti%20neleglnho%20zamstnvn%20cizinc/2013%20.pdf>>.
- *Informace ke povinnému značení lihu.* Celní správa České republiky [online]. [cit. 17. ledna 2014]. Dostupné z: <<http://www.celnisprava.cz/cz/dane/registr-znl/Stranky/default.aspx>>.
- *Světová obchodní organizace (WTO).* Ministerstvo zahraničních věcí České republiky [online]. [cit. 26. ledna 2014]. Dostupné z: <http://www.mzv.cz/jnp/cz/zahranicni_vztahy/multilateralni_spoluprace/wto_svetova_obchodni_organizace/>.
- *Všeobecná dohoda o clech a obchodu (GATT).* Business Info - Oficiální portál pro podnikání a export [online]. [cit. 26. ledna 2014]. Dostupné na: <<http://www.businessinfo.cz/cs/clanky/vseobecna-dohoda-o-clech-a-obchodu-gatt-7160.html#!>>>.
- *Světová obchodní organizace (WTO).* Informační centrum OSN v Praze [online]. [cit. 26. ledna 2014]. Dostupné na: <<http://www.osn.cz/system-osn/specializovane-agentury/?i=134>>.
- *Schengenská dohoda.* Celní správa České republiky [online]. [cit. 27. ledna 2014]. Dostupné na: <<http://www.celnisprava.cz/cz/evropska-unie/schengenska-dohoda/Stranky/default.aspx>>.
- *Schengenský prostor a spolupráce.* Europa – přehledy právních předpisů [online]. [cit. 27. ledna 2014]. Dostupné na: <http://europa.eu/legislation_summaries/justice_freedom_security/free_movement_of_persons_asylum_immigration/133020_cs.htm>.

Shrnutí

Bakalářská práce „Právní úprava celnictví v České republice jako členském státu Evropské unie“ se zabývá charakteristikou právní úpravy celní správy na území EU a ČR, organizací Celní správy ČR, působností a kompetencemi, které Celní správy ČR vykonává. V bakalářské práci je také popsána spolupráce Celní správy ČR v mezinárodních organizacích.

Od roku 1993, kdy se ČR stala samostatným státem, došlo k řadě změn v právní úpravě celní správy. Nejdůležitějším bodem byl vstup ČR do EU. Od této doby je celní správa v ČR upravena právními předpisy EU a ČR. Celní správa ČR prošla v roce 2013 modernizací hierarchického uspořádání. Celní správa vykonává řadu kompetencí, například správu spotřebních a ekologických daní, silniční kontrolu nebo působí v boji proti nelegální přepravě omamných a psychotropních látek. Práce také charakterizuje mezinárodní spolupráci v oblasti celní správy.

V závěru bakalářské práce autorka analyzuje právní úpravu celní správy, získané poznatky, vyjadřuje se svými názory k dané problematice a zaujímá vlastní názory k budoucímu vývoji právní úpravy.

Abstract

The bachelor thesis „Customs legislation in the Czech Republic as a member state of the European Union“ deals with characteristics of customs legislation in European union and Czech republic, customs organization of Czech republic, customs authorities and competence that customs administration carries out. There is also a characteristic of international cooperation of customs administration.

Since 1993 when Czech republic has become separate state some changes in customs legislation occurs. The important point in customs administration occurs since 2004 when customs legislation in Czech republic is partly made by European union. In 2013 customs administration of Czech republic has undergone modernisation of its hierarchical organisation. Customs administration performs a series of competences, for example consumer tax administration and ecological tax administration, road checks or it acts in the fight against illegal transport of narcotic drugs and psychotropic substances. The work also characterizes international cooperation in the field of customs.

In conclusion of bachelor thesis the writer analyzes the legislation of the customs administration, lessons learned, expresses her views on the issue and formulates her own opinions on the future development of legislation.

Klíčová slova

Evropská unie, celní unie, celní správa, clo, česká legislativa, celní úřady, Generální ředitelství cel, působnost celní správy, kompetence celní správy, mezinárodní spolupráce celní správy, GATT, WTO, WCO, Schengen, Schengenská dohoda.

Key words

European union, customs union, customs administration, customs, czech law, customs office, General directorate of customs office, customs authority, customs competence, international cooperation of customs administration, GATT, WTO, WCO, Schengen, Schengen agreement.